

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Дніпровський національний університет залізничного транспорту
імені академіка В. Лазаряна**

Кафедра Облік і оподаткування

«ДО ЗАХИСТУ»

Завідувач кафедри
_____ /В. В. Бобиль/

«_____» _____ 20____ р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Галузь знань **07 Управління та адміністрування**

Спеціальність **071 Облік і оподаткування**

Тема **Оптимізація обліку і аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну**

Theme **Optimizing the accounting and analysis of the activity results in Dnieper State College of Technology and Design**

Керівник дипломної роботи

доц. _____ Д. Ю. Ляшко

Студентка групи БО1827

_____ Г. Р. Детюк

Student

Detiuk Hanna

Дніпро – 2020

Дніпровський національний університет залізничного транспорту
імені академіка В. Лазаряна

Кафедра «Облік і оподаткування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ОПП «Облік і оподаткування»

З а т в е р д ж у ю:
Зав. кафедри

"__" ____ 20__ р.

З А В Д А Н Н Я

до випускної кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня «магістр» студентки групи БО1827

Детюк Ганни Романівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Оптимізація обліку і аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну» _____ затверджена

наказом по університету від « 12 » листопада 2019 р. № 848-ст. _____ 2. Термін подання студентом закінченої роботи 06 грудня 2020 р. _____

3. Вихідні дані до дипломної роботи Положення установи; Баланс установи (форма № 1) за 2017 – 2019 рр.; Звіт про результати фінансової діяльності бюджетної установи (форма № 9) за 2017 – 2019 рр.; Звіт про надходження та використання коштів загального фонду (форма № 2д, № 2м) за 2017 – 2019 рр.; Звіт про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами (форма № 4-1д, 4-1м) за 2017 – 2019 рр.; Пояснювальна записка до річного звіту бюджетної установи за 2017 – 2019 рр.; Звіт про надходження та використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень бюджетних установ (форма № 4-2д, 4-2м) за 2017–2019рр.

4. Зміст дипломної роботи (перелік підлеглих розробці питань)

Вступ _____ 1

Теоретико-методологічні основи обліку та аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну _____ 2

Організація, методика та оптимізація обліку результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну _____ 3

Аналітичне забезпечення та оптимізація аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну _____

Висновки _____

Перелік посилань _____

Додатки _____ 5.

Перелік демонстраційного матеріалу 1) Структурно-логічна схема випускної роботи; 2) Типова кореспонденція обліку доходів бюджетних установ; 3) Типова кореспонденція обліку видатків бюджетних установ; 4) Форми фінансування коледжів державної і комунальної власності України; 5) Аналіз структури і динаміки фінансування Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну за 2017-2018 роки; 6) Аналіз структури і динаміки фінансування Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну за 2018-2019 роки; 7) Співвідношення доходів загального та спеціального фондів Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну; 8) Показники виконання загального фонду кошторису по видатках за 2018-2019 роки Дніпровського державного коледжу технологій; 9) Графік документообігу по Дніпровському державному коледжу технологій та дизайну; 10) Видатки на оплату енергоносіїв за 2017-2019 роки Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну _____

6. КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Найменування етапів дипломної магістерської роботи	Термін виконання	Обсяг роботи, %
Вступ		
1 Теоретико-методологічні основи обліку та аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну		
1.1 Теоретичні основи та характеристика бюджетних установ і правові засади їх діяльності		
1.2 Нормативно-правове забезпечення обліку та аналізу бюджетних установ		
1.3 Аналіз складових кошторису та визначення результатів діяльності бюджетних установ		
1.4 Організаційно-економічна характеристика Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну		
Висновки до розділу 1	18.10.20р.	(30 %)
2 Організація, методика та оптимізація обліку результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну		
2.1 Організація бухгалтерського обліку у Дніпровському державному коледжі технологій та дизайну		
2.2 Особливості первинного обліку та правил документообігу у Дніпровському державному коледжі технологій та дизайну		
2.3 Облік результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну в системі бюджетних рахунків		
2.4 Оптимізація бухгалтерського обліку Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну за умови використання інформаційних технологій		
Висновки до розділу 2	15.11.20р.	(60 %)
3 Аналітичне забезпечення та оптимізація аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну		
3.1 Аналіз джерел фінансування діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну		
3.2 Аналіз використання ресурсів загального та спеціального фондів		
3.3 Контроль дотримання фінансового законодавства в бюджетній сфері		
3.4 Шляхи оптимізації аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну		
Висновки до розділу 3		
Висновки		
Перелік посилань		
Додатки	06.12.20р.	(100 %)

7. Дата видачі завдання « 01 » вересня 2020 р.

Студент _____

Керівник роботи _____

АНОТАЦІЯ

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку посилань та додатків. Обсяг основного тексту – 165 сторінок, у тому числі 13 таблиці, 7 рисунків, крім того, вступ на 4 сторінках, висновки на 6 сторінках, перелік посилань з 112 джерел, 18 додатків.

У першому розділі розглянуто теоретико-методологічні основи обліку, аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну, зокрема, висвітлені теоретичні основи та надано характеристику бюджетних установ і правові засади їх діяльності, досліджено нормативно-правове забезпечення обліку та аналізу бюджетних установ, проаналізовано складові кошторису та визначено результати діяльності бюджетних установ, оцінено організаційно-економічну характеристику Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну.

У другому розділі кваліфікаційної роботи розглянуті питання організації, методики та оптимізації обліку результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну, оцінено організацію його бухгалтерського обліку, особливості первинного обліку, правил документообігу, обліку результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну в системі бюджетних рахунків та досліджено оптимізацію бухгалтерського обліку.

У третьому розділі дипломної роботи проаналізовано аналітичне забезпечення та оптимізацію аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну, проведено аналіз джерел його діяльності, аналіз використання коледжем ресурсів загального та спеціального фондів, розглянуто питання контролю дотримання фінансового законодавства в бюджетній сфері та запропоновано шляхи оптимізації аналізу результатів діяльності коледжу.

На основі отриманих результатів дослідження зроблено ґрунтовні висновки.

Ключові слова: власний капітал, акціонерне товариство, позиковий капітал, організація обліку, рентабельність власного капіталу, фінансовий леверидж, оптимізація структури капіталу.

ABSTRACT

The work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of references and appendices. The volume of the main text is 165 pages, including 13 tables, 7 figures, in addition, an introduction on 4 pages, conclusions on 6 pages, a list of references from 112 sources, 18 appendices.

The first section considers the theoretical and methodological foundations of accounting, analysis of the results of the Dnieper State College of Technology and Design, in particular, highlights the theoretical foundations and provides a description of budgetary institutions and the legal basis of their activities, investigates regulatory and legal accounting and analysis of budgetary institutions. and determined the results of budgetary institutions, assessed the organizational and economic characteristics of the Dnieper State College of Technology and Design.

The second section of the qualification work considers the organization, methods and optimization of accounting of the Dnieper State College of Technology and Design, evaluates the organization of its accounting, features of primary accounting, document management rules, accounting of the Dnieper State College of Technology and Design in the budget accounts and investigated optimization of accounting.

The third section of the thesis analyzes the analytical support and optimization of the analysis of the results of the Dnieper State College of Technology and Design, analyzes the sources of its activities, analyzes the use of resources of general and special funds, discusses compliance with financial legislation in the budget sphere and offers ways to optimize analysis. activities of the college.

Based on the results of the study, sound conclusions were made.

Keywords: equity, joint stock company, loan capital, accounting organization, return on equity, financial leverage, optimization of capital structure.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ДНІПРОВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО КОЛЕДЖУ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ	
1.1 Теоретичні основи та характеристика бюджетних установ і правові засади їх діяльності	9
1.2 Нормативно-правове забезпечення обліку та аналізу бюджетних установ.....	17
1.3 Аналіз складових кошторису та визначення результатів діяльності бюджетних установ	25
1.4 Організаційно-економічна характеристика Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну	30
Висновки до розділу 1	34
2 ОРГАНІЗАЦІЯ, МЕТОДИКА ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ДНІПРОВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО КОЛЕДЖУ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ	
2.1 Організація бухгалтерського обліку у Дніпровському державному коледжі технологій та дизайну	36
2.2 Особливості первинного обліку та правил документообігу у Дніпровському державному коледжі технологій та дизайну.....	42
2.3 Облік результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну в системі бюджетних рахунків.....	47
2.4 Оптимізація бухгалтерського обліку Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну за умови використання інформаційних технологій	54
Висновки до розділу 2	59
3 АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ АНАЛІЗУ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ДНІПРОВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО КОЛЕДЖУ	

ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

3.1 Аналіз джерел фінансування діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну	61
3.2 Аналіз використання ресурсів загального та спеціального фондів	70
3.3 Контроль дотримання фінансового законодавства в бюджетній сфері.....	78
3.4 Шляхи оптимізації аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну.....	84
Висновки до розділу 3	90
ВИСНОВКИ.....	94
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ	100
ДОДАТКИ.....	112
Додаток А Структурно-логічна схема випускної роботи	111
Додаток Б Класифікація бюджетних установ з урахуванням особливостей їх функціонування.....	112
Додаток В Склад бухгалтерії Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну.....	112
Додаток Г Типова кореспонденція обліку доходів бюджетних установ	113
Додаток Д Типова кореспонденція обліку видатків бюджетних установ	114
Додаток Е Форми фінансування коледжів державної і комунальної власності України.....	115
Додаток Ж Аналіз структури і динаміки фінансування Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну за 2017-2018 роки	116
Додаток И Аналіз структури і динаміки фінансування Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну за 2018-2019 роки	117
Додаток К Співвідношення доходів загального та спеціального фондів Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну.....	117
Додаток Л Показники виконання загального фонду кошторису по видатках за 2018-2019 роки Дніпровського державного коледжу технологій та	

дизайну	118
Додаток М Посадова інструкція головного бухгалтера	120
Додаток Н Графік документообігу по Дніпровському державному коледжу технологій та дизайну.....	127
Додаток П Склад фінансової та бюджетної звітності Дніпровського коледжу технологій та дизайну.....	129
Додаток Р Кошториси Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну за 2017, 2018, 2019 роки	131
Додаток С Звіти про надходження та використання коштів загального фонду (форма №2м) за 2017, 2018, 2019 роки	137
Додаток Т Звіт про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги (форма №4-1м) за 2017, 2018, 2019 р.....	146
Додаток У Баланс на 01 січня 2020 року	154

ВСТУП

Актуальність теми. Бюджетні установи фінансуються за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів, які надходять їм безповоротно. Ці установи працюють не для отримання прибутку, а для задоволення соціальних культурних та інших потреб суспільства.

Ефективне існування економіки країни неможливе без раціонального використання державних коштів. Тому дедалі більшої важливості набувають питання дослідження та оцінки бюджетних установ. Питання всебічного вивчення та детального аналізу діяльності таких організацій на сьогоднішній день є досить актуальним явищем, враховуючи всю специфіку їх діяльності і те, що бухгалтерський облік та аналіз виконання кошторису доходів і видатків бюджетних установ суттєво відрізняється від обліку та аналізу господарської діяльності підприємств виробничої сфери.

Однією з основних функцій управління на сьогоднішній час стає аналіз. Він займає таке ж важливе місце як планування, організація, облік та контроль.

Аналіз - метод дослідження, суть якого полягає в тому, щоб відокремити об'єкт дослідження від його складових частин. Фінансовий аналіз з'явився в дев'ятнадцятому столітті як комерційна арифметика. Основні проблеми комерційної арифметики, які були вирішені в той час, також актуальні сьогодні.

Пізніше, з розвитком ринків капіталу в країнах з ринковою економікою, комерційна арифметика перетворилася на фінансовий менеджмент, що є частиною фінансового аналізу, заснованого на даних фінансових звітів.

Перехід до ринкової економіки призвів до реформування бухгалтерського обліку в Україні. Було виділено фінансовий та управлінський обліки, введення нового плану рахунків та формування фінансової звітності відповідно до вимог національних та міжнародних

стандартів. Це, в свою чергу, призвело до здійснення фінансового аналізу за методологічними підходами, притаманними ринковій економіці.

Проблемам фінансового аналізу з різних точок зору у своїх працях приділяли увагу такі українські фахівці, як А. Поддєрьогін, Ю. Цал-Цалко, М. Білик, К. Ізмайлова, О. Кононенко, Н. Верхоглядова, Н. Шморгун, Т. Боголіб, С. Салига, Н. Нестеренко, В. Сопка, О. Чечуліної, В. Швеця, Н. Сушко, М. Лучко, Н. Хорунжак, О. Адамик та інші. Однак питання фінансового аналізу діяльності бюджетної організації на сьогоднішній час не одержали достатнього висвітлення, що й обумовлює актуальність теми магістерської роботи.

Мета і завдання дослідження. Мета магістерської роботи полягає у дослідженні теоретичних основ та практичної методики оптимізації обліку і аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну з визначенням напрямків їх вдосконалення.

Досягнення вказаної мети передбачає послідовне вирішення таких завдань:

- дослідити теоретичні основи та характеристика бюджетних установ і правові засади їх діяльності;
- ознайомитися з нормативно-правовим забезпеченням обліку та аналізу бюджетних установ;
- проаналізувати складові кошторису та визначити результати діяльності бюджетних установ;
- дослідити організаційно-економічну характеристику Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну;
- ознайомитись з організацією бухгалтерського обліку у Дніпровському державному коледжі технологій та дизайну;
- з'ясувати особливості первинного обліку та правил документообігу у Дніпровському державному коледжі технологій та дизайну;
- здійснити облік результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну в системі бюджетних рахунків;

- здійснити оптимізацію бухгалтерського обліку Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну за умови використання інформаційних технологій;
- провести аналіз джерел фінансування діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну;
- проаналізувати використання ресурсів загального та спеціального фондів;
- виявити контроль дотримання фінансового законодавства в бюджетній сфері;
- визначити шляхи оптимізації аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну.

Предмет та об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є процес обліку і аналізу результатів діяльності бюджетної установи на прикладі Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну.

Предметом дослідження виступають сукупність теоретичних, методичних та практичних засад обліку і аналізу результатів діяльності бюджетних установ.

Методи дослідження. Основними методами дослідження даної теми є методи теоретичного аналізу літератури (вивчення і критичне опрацювання літературних джерел, періодичних видань, огляд нормативних документів), загальнонаукові методи (аналізу, синтезу, індукції, дедукції), традиційні способи обробки інформації (порівняння), дослідження та використання практичних даних базового підприємства.

Апробація. Значення одержаних результатів полягає в тому, що вони повинні забезпечити інформацією, необхідною для прийняття виважених управлінських рішень, ефективністю застосування її з урахуванням міжнародних стандартів та з використанням сучасних інформаційних технологій.

Отримані результати дослідження також повинні забезпечити покращення умов управління бюджетними відносинами держави відповідно

до законодавчих і нормативних актів України.

Публікації. Результати даної роботи, у вигляді статті на тему: «Облік у бюджетних установах: стан та перспективи розвитку» були опубліковані у збірнику Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Фінансово-економічні механізми розвитку підприємництва: теоретичний та практичний аспекти» 19-20 листопада 2020 року».

Інформаційна база. Для вивчення та аналізу даної теми головною інформаційною базою виступили інструктивні та нормативні документи, матеріали періодичної преси та наукових конференцій стосовно реформування організації обліку в бюджетних установах в сучасних умовах, базові підручники з фінансів, наукові праці і монографії вітчизняних і зарубіжних економістів, спеціальна економічна література, фінансового аналізу, дані бухгалтерського обліку, а також фінансова звітність Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну.

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ДНІПРОВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО КОЛЕДЖУ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

1.1 Теоретичні основи та характеристика бюджетних установ і правові засади їх діяльності

За умови трансформації економіки нашої країни до реального напрямку наукових досліджень відноситься створення теоретичних аспектів, що стосуються фінансових механізмів функціонування бюджетних установ і є частиною економічного механізму держави. Успішне функціонування бюджетної установи є надзвичайно важливим сьогодні, оскільки вона створюється державою, щоб досягти соціальні, культурні, освітні, наукові й управлінські цілі у галузях (охорона здоров'я; фізична культура й спорт; духовні й інші нематеріальні потреби громадян; захист прав; законність інтересів громадянина та організацій; вирішення суперечок та конфліктів; надання правової допомоги). А також інші цілі, які спрямовані на досягнення суспільних благ. Виконання поставлених завдань неможливе без побудови ефективного фінансового механізму.

Згідно з частиною 2 статті 12 Бюджетного кодексу нашої країни - бюджетна установа — це орган державної влади, орган місцевого самоврядування й організація, створені згідно певного порядку, який повністю управляються державним або місцевим бюджетом [8].

Бюджетні установи неприбуткові та включають: Верховну Раду; Адміністрацію Президента; міністерство і відомство; місцеву державну адміністрацію; органи місцевого самоврядування (у місті, районі, селищі, сільських радах); державні установи і організації, котрі фінансуються лише з бюджетів усіх рівнів.

Бюджетна установа - це організація, створена державним органом для виконання адміністративних, соціально-культурних, науково-технічних чи

інших некомерційних функцій, діяльність яких фінансується, повністю або частково, з державного бюджету або, за певних обставин, з позабюджетного фонду на основі кошторисів доходів і витрат.

Сфера бюджетних установ відносно різноманітна з точки зору функціональних характеристик. Їх умовно можна розділити на три групи:

- установи, що виконують законодавчу та управлінську, захисну, контрольну функції;
- інститути законодавчої та виконавчої влади; міністерства, профспілки, адміністрації, тобто апарат органів державного та економічного управління, громадських та інших організацій; фінансові та казначейські органи, податковий контроль, митна служба, армія, органи міліції, судові та прокурорські органи;
- заклади соціально-культурного комплексу - навчальні заклади всіх рівнів; медичні заклади; дитячі навчальні заклади; заклади культури; бібліотеки; наукові організації тощо; соціальні фонди та послуги, а також інші бюджетні установи.

Запропонована розбивка відображає горизонтальні зв'язки, встановлені у сфері бюджетних установ. Враховуючи сучасну систему бюджетних відносин, зокрема ієрархічну систему вертикальних відносин, бюджетні установи поділяються на:

- головних розпорядників коштів;
- розпорядників коштів 2-го рівня;
- розпорядників коштів 3-го рівня.

Основними розпорядниками є:

- міністри та керівники інших центральних органів виконавчої влади, що забезпечують фінансування відповідно до державного бюджету;
- керівники управлінь обласних, міських, районних державних адміністрацій, а також органів місцевого самоврядування, які забезпечують фінансування відповідно до місцевих бюджетів.

Порівняно з нижчими керівниками, головні керівники мають найбільші

права, обов'язки та більш відповідальних осіб:

- оцінюють та затверджують кошториси та плани розподілу підпорядкованої їм установи;
- складають зведені кошториси для всього міністерства, відомства, адміністрації, відомства;
- розподіляють гроші між розпорядниками активів нижчого рівня в зазначеному порядку;
- постійно контролюють законність та ефективність використання асигнувань підвідомчими ним установам;
- відповідають за виконання бюджету не лише департаменту в цілому, але й усіх установ, що знаходяться в їх юрисдикції;
- контролюють ефективність використання асигнувань та стан рахунків й звітності в цих установах.

Розпорядниками коштів 2-го рівня є керівники установ, які отримують кошти від головних адміністраторів для покриття витрат цієї установи та розподілу їх між підвідомчими установами та організаціями.

Розпорядники коштів 3-го рівня - це керівники установ, які отримують асигнування лише на витрати цієї установи.

Крім Бюджетного кодексу України, сутність цієї категорії була відображена в роботі вітчизняних вчених-практиків, таких як [9]: В. І. Лемішовський; А. М. Дідик; Р. Л. Хом'як; В. І. Гаращенко; В. І. Воськало та інших, представлених в таблиці 1.1.

Бюджетні установи здійснюють свою діяльність на підставі положення (статуту), затвердженого органом, який прийняв рішення про створення установи. З дати реєстрації положення (статуту) бюджетні установи визнаються юридичними особами, мають самостійні баланси, рахунки в банках та органах Державного казначейства України, штамп із зображенням герба України та його назву.

Таблиця 1.1 - Визначення особливостей функціонування бюджетних установ

Автори	Визначення та особливості функціонування бюджетних установ
С.О. Левицька [85, с. 361]	Для вітчизняних бюджетних організацій характерним є надання державних послуг соціального спрямування на безоплатній основі.
С.В. Свірко [51, с. 470]	Суб'єкти державного сектора, як правило, працюють в умовах бюджетних обмежень у вигляді кредитів або бюджету, який вступить в силу після затвердження відповідного законодавства.
В.С. Титикало [88]	Економічна та фінансова діяльність бюджетних установ як суб'єктів господарювання характеризується низкою особливостей: - бюджетні установи діють на правах державної чи спільної власності; - бюджетні установи належать до некомерційних організацій, метою їх діяльності є не прибуток, а пропозиція нематеріальних послуг; - бюджетні установи, надають нематеріальні послуги, здійснюють видатки, які за економічним змістом відрізняються від витрат суб'єктів підприємницької діяльності. Витрати - державні платежі, тобто платежі, які не підлягають поверненню; - державні установи - не наділені оборотним капіталом, їх матеріальне становище визначається своєчасністю і повнотою надходження асигнувань із відповідних бюджетів чи оплатою рахунків згідно з прийнятими зобов'язаннями.
Р.Є. Федів [70, с. 112]	Характерною особливістю є надання громадських послуг соціального спрямування без збору плати за них.
Р.М. Фрич [90, с. 115]	Бюджетні організації є некомерційними організаціями, створені для реалізації соціально-культурної, наукової й управлінської діяльності.

Установи та організації, що утримуються від імені бюджету, підлягають обов'язковій реєстрації в податкових органах, пенсійних фондах та фондах соціального страхування.

До бюджетних установ та організацій належать дитячі дошкільні заклади, охорона здоров'я, соціальне забезпечення, культура та мистецтво, фізичне виховання та спорт, військові, суди, міліція, прокуратура, школи, юридичні установи (лише державні) та багато інших. Загалом в нашій країні функціонує понад 100000 бюджетних установ.

Загальні риси бюджетних установ включають:

- юридична особа (юридичні особи публічного права);
- форма власності (державна або загальна);
- форма бюджетного фінансування (кошторисне фінансування);
- характер діяльності (невиробнича);
- економічний результат діяльності (некомерційний).

Нормативно-правовими актами, що регулюють діяльність бюджетних установ України, є:

- Конституція України;
- Бюджетний кодекс України;
- Закон України “Про Державний бюджет України”;
- інші закони та нормативно-правові акти, що регулюють бюджетні правовідносини;
- нормативно-правові акти КМУ;
- нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади.

Правовий статус бюджетних закладів та установ визначається низкою правових актів, які регулюють відносини у певних галузях та сферах управління, наприклад: Основами законодавства України про охорону здоров'я; Основами законодавства України про культуру; законами України "Про соціальні послуги"; "Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей"; "Про освіту"; "Про наукову і науково-технічну діяльність"; "Про бібліотеки і бібліотечну справу"; "Про Національний архівний фонд та архівні установи" тощо, а ще підзаконними та відомчими нормативно-правовими актами.

Важливо зазначити, що, незважаючи на нормативно-правову базу, що регулює діяльність бюджетних установ та органів, жоден із цих документів не визначає їх чіткої класифікації.

Види бюджетних установ щодо використання бюджетних коштів визначаються функціональною класифікацією видатків та бюджетних кредитів [74].

М.А. Афанасьєв, та І.О. Кривоногов класифікують бюджетні установи за функціональними характеристиками та в ієрархічній системі вертикальних зв'язків. І.Д. Ватуля; М.І. Ватуля; З.М. Левченко досліджують бюджетні установи за галузями та функціями [51]. Проте ці класифікації є неповними та потребують доповнення (рис. 1.1). Запропонована класифікація дає змогу систематизувати та узагальнити бюджетні установи за місцем розташування в ієрархічній системі зв'язків, функціональних можливостей та джерел фінансування.

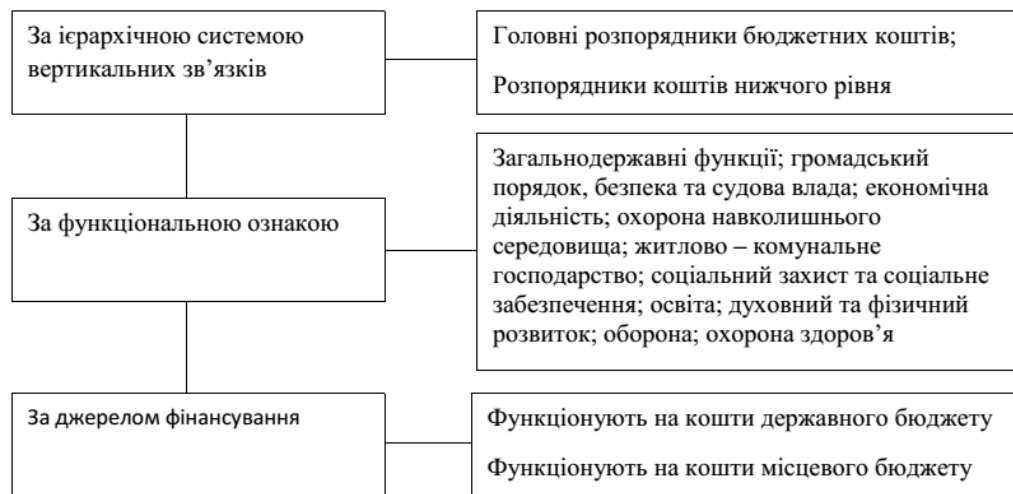

Рисунок 1.1 - Класифікація бюджетних установ з урахуванням особливостей їх функціонування

Бюджетні установи є основною ланкою невиробничої сфери діяльності, де щоденно проводяться численні комерційні операції, які змінюють склад і розміщення комерційних активів та джерела їх створення, використання яких вимагає ретельного контролю. Органи державного сектора є суб'єктами господарювання, які використовують державне майно у своїй діяльності або щодо діяльності яких держава має вирішальний вплив [3].

Залежно від функцій, які вони виконують, органи державного сектору поділяються на групи, що показані на рис. 1.2.

Фінансово-господарська діяльність бюджетних установ характеризується низкою особливостей, які впливають на методику й організацію господарської діяльності цих установ (рис. 1.3.).

Рисунок 1.2 – Класифікація органів державного сектору за функціями, що ними виконуються

Рисунок 1.3 – Особливості господарської діяльності бюджетних установ

Мета діяльності бюджетних установ - це не одержання прибутку, а надання нематеріальних послуг. Ці послуги, надані бюджетними установами, на відміну від будь-якого кінцевого продукту, не є носіями матеріальної субстанції і не оприбутковуються на складі.

Для бюджетних установ головним фінансовим документом є кошторис доходів та видатків, що підтверджує повноваження щодо отримання доходів та здійснення видатків, а також визначає суму та напрямок використання коштів для виконання відповідних функцій.

Основним документом, який визначає правові принципи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в нашій країні для всіх підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, є Закон України — Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні від 16.07.99 № 996-XIV (із змінами)[24].

Критеріями бюджетування установ є:

- створення установи державним органом чи органом місцевого самоврядування;
- утримання закладу за рахунок асигнувань. Приватні школи, клініки, дитячі садки, недержавні університети, які не створені державними чи місцевими органами влади та фінансування яких не забезпечується з бюджету, не належать до бюджетних установ.

Бюджетні установи утримуються за рахунок загального та спеціального фондів державного бюджету нашої країни та місцевих бюджетів. Суми асигнувань, призначені на утримання бюджетних установ, вносяться до бюджету.

Бюджетні установи є платниками національних податків і зборів до державного бюджету України. Бюджетні установи мають право здійснювати діяльність лише в межах передбачуваних асигнувань, затверджених кошторисами та планами розподілу, при збереженні фінансової та бюджетної дисципліни та максимізації економії матеріальних ресурсів.

Специфіка бюджетних установ, таким чином, суттєво відрізняє їх від підприємств виробничого сектору: вони працюють не для отримання прибутку, а для задоволення соціальних, культурних, наукових, освітніх та інших потреб суспільства. Але, враховуючи напруженість у бюджеті та у випадках, передбачених законом, торгові відносини потрібно вводити

активніше для зменшення дефіциту. З цією метою бюджетні установи можуть брати участь у бізнесі на додаток до своєї основної діяльності.

1.2 Нормативно-правове забезпечення обліку та аналізу бюджетних установ

Співпраця нашої країни з організаціями, фондами та іншими структурами, розвиток інвестиційної сфери за кордоном передбачає формування достовірної, відкритої та прозорої економічної інформації, джерелом якої є бухгалтерський облік в бюджетних установах. На підставі нормативно-правових документів, які розробляють органи, на які покладено обов'язки регулювання питань обліку та звітності здійснюється ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової й бюджетної звітності в кожній установі. Це дає змогу вести бухгалтерський облік і складати фінансову звітність за єдиними принципами й формами і таким чином забезпечувати можливість порівнювати й узагальнювати облікову інформацію [9, с.537].

У процесі здійснення економічних перетворень в нашій країні та реформування бухгалтерського обліку в державному секторі постали нові вимоги правового забезпечення облікового процесу. З метою наближення бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів державного сектору в 2007 р. було прийнято Стратегію модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007–2015 рр., яку було продовжено в 2016 році. Її метою є вдосконалення системи бухгалтерського обліку державного сектору з урахуванням вимог міжнародних стандартів [8].

До основних напрямів й шляхів реалізації стратегії можна віднести модернізацію системи бухгалтерського обліку в секторі державного управління, вдосконалення системи фінансової та бюджетної звітності, створення уніфікованої організаційної та інформаційної облікової системи [79]. У процесі реалізації Стратегії розроблено новий План рахунків

бухгалтерського обліку в державному секторі; Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку для бюджетних установ; затверджено Національні положення (стандарти); продовжують здійснювати заходи щодо формування єдиного правового забезпечення бюджетного обліку [10, с.237].

Питанням реформування українського бюджетного обліку присвячено наукові праці відомих учених: П. Й. Атамаса; Л. В. Гізатуліної; Р. Т. Джоги; Т. І. Єфіменко; Л. Г. Левицької; Л. Г. Ловінської; С. В. Свірко; Н. І. Сушкотаіна. Втім, сучасні дослідження у сфері бюджетного обліку оминають проблеми неповного правового забезпечення бюджетного обліку в державному секторі.

Перехід національної системи бюджетного обліку в державному секторі та складання звітності за міжнародними стандартами є необхідними, оскільки забезпечують підвищення прозорості, якості і достовірність бюджетного обліку, оцінювання ефективності наданих бюджетних послуг.

Важливим напрямом реформування є розроблення національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в бюджетних установах та запровадження єдиного правового забезпечення облікового механізму в діяльності бюджетних установ з метою адаптації організаційних і методологічних засад обліку до міжнародних вимог.

Основними суб'єктами бухгалтерського обліку в державному секторі є:

- Міністерство фінансів України, яке забезпечує проведення державної політики у сфері бухгалтерського обліку;
- розпорядники бюджетних коштів;
- Казначейство та фонди загальнообов'язкового державного соціального й пенсійного страхування, які забезпечують ведення бухгалтерського обліку [30, с. 35].

Нормативно-правова база бухгалтерського обліку бюджетних установ відіграє важливу роль у забезпеченні ефективності бюджетного процесу та бюджетної системи країни. Наявність єдиної методологічної бази бюджетного обліку дасть змогу безперервно спостерігати за використанням

та спрямуванням бюджетних коштів, оцінювати доцільність їх використання як внутрішніми користувачами, так і зовнішніми.

Правове забезпечення бухгалтерського обліку посідає важливе місце в ефективності та успішній діяльності бюджетних установ. При повному, зрозумілому, інформативному, єдиному правовому забезпеченні бюджетного обліку в бюджетному процесі нашої країни з'явиться можливість отримати прозору й достовірну інформацію про використання бюджетних ресурсів.

Сучасна система бюджетного обліку України складається з системи обліку виконання державного й місцевих бюджетів і системи бухгалтерського обліку бюджетних установ [81, с.26]. Необхідно враховувати відмінність завдань, що стоять перед її учасниками. Метою облікової системи органів, які виконують бюджет, його планування та контроль за виконанням, розподіл бюджетного фінансування між головними розпорядниками й аналіз ефективності використання бюджетних коштів.

Облікова система казначейських органів повинна передбачити контроль касового виконання бюджету:

- облік касових надходжень і витрат;
- ведення особових рахунків бюджетів і бюджетних установ;
- механізм доведення лімітів бюджетних зобов'язань і обсягу фінансування до розпорядників і одержувачів бюджетних коштів;
- облік і контроль прийнятих ними бюджетних зобов'язань.

Для головних розпорядників і розпорядників засобів бюджету актуальні завдання розподілу й обліку коштів за нижчими одержувачами бюджету, зведення звітності в різних площинах. Серед облікових завдань бюджетних установ, що є одержувачами бюджетних коштів, можна виокремити:

- складання кошторисів доходів і витрат;
- контроль за їх виконанням;
- облік бюджетних асигнувань і лімітів бюджетних зобов'язань у сфері функціональної й економічної класифікації витрат бюджетів.

Сьогодні правове забезпечення бухгалтерського обліку бюджетних установ потребує окремого дослідження. Стратегією модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі передбачено перехідна єдина нормативно-правова база системи бюджетного обліку. Сучасне правове забезпечення бухгалтерського обліку для бюджетних установ передбачає використання різних нормативних актів, які можна поділити на правові акти законодавчої, виконавчої влади та бухгалтерського обліку.

У табл. 1.2. наведено правове забезпечення бюджетного обліку в загальних нормативних актах законодавчої та виконавчої влади, а в табл. 1.3 визначено правове забезпечення в загальних нормативних актах з бухгалтерського обліку.

За табл. 1.2 можна зробити висновок, що загальні правові засади регулювання діяльності органів обслуговування виконання бюджету та розпорядників і одержувачів бюджетних коштів регулюють єдиними нормативними документами.

Таблиця 1.2 – Бюджетний облік у загальних нормативних актах законодавчої та виконавчої влади

Назва документа	Сфера регулювання
Бюджетний кодекс від 08.07.2010 р. № 2456-VI	Регулює відносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання та контроль за дотриманням бюджетного законодавства
Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР	Визначає права та обов'язки Кабінету міністрів України й органів виконавчої влади
Господарський кодекс від 16.01.2003 р. № 436-IV	Визначає основні напрями та форми участі держави й місцевого самоврядування у сфері господарювання
Податковий кодекс від 02.12.2010 р. №2755-VI	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів
Порядок казначейського обслуговування державного бюджету за витратами від 24.12.2012 р. № 1407	Регламентує організаційні взаємовідносини між органами Державної казначейської служби, розпорядниками бюджетних коштів й одержувачами бюджетних коштів

Продовження таблиці 1.2.

Порядок організації роботи органів державної казначейської служби України в процесі казначейського обслуговування державного бюджету за витратами від 07.06.2013 р. № 101	Визначає механізм казначейського обслуговування державного бюджету за витратами
Порядок казначейського обслуговування державного бюджету доходів та інших надходжень державного бюджету від 29.01.2013р. № 43	Визначає процедури казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету
Порядок організації роботи органів державної казначейської служби України в процесі казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів за доходами та іншими надходженнями від 09.08.2013 р. № 128	Визначає механізм казначейського обслуговування державного й місцевих бюджетів за доходами та іншими надходженнями
Порядок казначейського обслуговування місцевих бюджетів від 23.08.2012 р. № 938	Регламентує організаційні взаємовідносини між органами Державної казначейської служби України, фінансовими органами, обласними, районними, міськими, районними вмістах, сільськими, селищними радами
Порядок організації роботи органів державної казначейської служби України в процесі казначейського обслуговування місцевих бюджетів від 06.12.2012 р. № 367	Регламентує організацію роботи органів Державної казначейської служби України в процесі казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів за доходами та іншими надходженнями
Порядок казначейського обслуговування операцій, пов'язаних з використанням коштів Фонду загально-обов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття від 22.04.2013 р. № 303	Визначає механізм казначейського обслуговування коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття
Закон України Про управління об'єктами державної власності від 21.09.2006 р. № 185-V	Визначає правові основи управління об'єктами державної власності
Закон України Про захист економічної конкуренції від 11.01.2001 р. № 2210-III	Регулює відносини органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю із суб'єктами господарювання

Основним правовим документом у бюджетному процесі є Бюджетний кодекс від 08.07.2010 р. № 2456-VI, який регулює відносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання та контроль за дотриманням бюджетного законодавства, і питання відповідальності за порушення бюджетного законодавства, а також визначає правові засади утворення та погашення державного й місцевого

боргу [8; 74].

Таблиця 1.3 – Бюджетний облік у загальних нормативних актах з бухгалтерського обліку

Назва документа	Сфера регулювання
Загальні нормативні акти з обліку діяльності суб'єктів виконання держаних і місцевих бюджетів, розпорядників і одержувачів бюджетних коштів	
Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність від 16.07.1999 р. № 996-XIV	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності
Порядок подання фінансової звітності від 28.02.2000 р. № 419	Визначає порядок подання фінансової звітності в органах державного сектору
Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі	Регулюють обліковий механізм у державному секторі
План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі від 31.12.2013 р. № 1203	Визначає склад рахунків і субрахунків, які застосовують у органах державного сектору
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору від 23.01.2015 р. № 11	Визначають методичні та організаційні засади з формування облікової політики, обліку основних засобів, нематеріальних активів і запасів
Нормативні акти з обліку в діяльності суб'єктів викон. держ. та місцевих бюджетів	
План рахунків бухгалтерського обліку для виконання державного та місцевих бюджетів та Інструкція до нього від 28.11.2000 р. №119	Визначає склад рахунків і субрахунків, які застосовують у обліку виконання державного та місцевих бюджетів
Положення про організацію бухгалтерського обліку й звітності про виконання державного та місцевих бюджетів у органах Державної казначейської служби України від 21.10.2013 р. № 885	Встановлює організаційні засади ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання державного та місцевих бюджетів органами Державної казначейської служби України
Порядок відображення в бухгалтерському обліку операцій з виконання державного бюджету від 11.08.2008 р. № 327	Визначає порядок відображення в бухгалтерському обліку операцій з виконання державного бюджету
Порядок відображення у бухгалтерському обліку операцій по виконанню місцевих бюджетів від 14.12.2007 р. № 233	Визначає порядок відображення в бухгалтерському обліку операцій з виконання місцевих бюджетів
Інструкція зі складання органами державної казначейської служби України звітності про виконання зведеного бюджету України, державного бюджету України та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя 13.02.2012 р. № 53	Визначає порядок складання органами державної казначейської служби України звітності про виконання зведеного бюджету України, державного бюджету України й бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя
Інструкція зі складання органами державної казначейської служби України фінансової та бюджетної звітності про виконання місцевих бюджетів від 08.02.2012 р. № 49	Визначає порядок складання органами державної казначейської служби України фінансової та бюджетної звітності про виконання місцевих бюджетів

Продовження таблиці 1.3

Інструкція зі складання органами державної казначейської служби України звітності про викон. держбюджету від 13.02.2012р. №52	Визначає порядок складання органами державної казначейської служби України звітності про виконання держбюджету
Нормативні акти з обліку діяльності суб'єктів, розпорядників і одержувачів бюджетних коштів	
План рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ, Порядок його застосування та типова кореспонденція субрахунків бухгалтерського обліку від 26.06.2013 р. № 611	Визначає склад рахунків і субрахунків, які застосовують у бухгалтерському обліку бюджетні установи, затверджує інструкцію з його застосування та визначає типову кореспонденцію субрахунків бухгалтерського обліку
Порядок бухгалтерського обліку окремих активів і зобов'язань бюджетних установ від 02.04.2014 р. № 372	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції з грошовими коштами, розрахунками з дебіторами та кредиторами бюджетних установ
Положення з бухгалтерського обліку запасів бюджетних установ від 14.11.2013 р. № 947	Регулює ведення бухгалтерського обліку запасів бюджетних установ
Порядок складання фінансової, бюджетної та іншої звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів від 24.01.2012 р. № 44	Визначає склад та порядок складання фінансової та бюджетної звітності

Відповідно до таблиці. 1.3, сучасний механізм бухгалтерського обліку виконавчих органів регулюється одними юридичними документами, а адміністраторів та одержувачів асигнувань іншими. По-перше, використовується два різні плани рахунків, а саме:

- план рахунків для виконання державного та місцевих бюджетів, який базується на методі касового обліку, визначеному Бюджетним кодексом та використовуваному Державним казначейством України;

- план рахунків бюджетних установ, який базується на принципі нарахування бухгалтерського обліку і використовується усіма розпорядниками асигнувань. Окрім відображення операцій у бюджетному обліку, суб'єкти державного сектору впроваджують механізм бухгалтерського обліку за допомогою різних керівних принципів, положень, процедур тощо.

При цьому бухгалтерський облік виконання державного та місцевих бюджетів ведеться готівковим методом із застосуванням нарахувань за

окремими операціями. Операції з доходами і витратами відображаються на рахунках під час відповідних платежів та операцій з бюджетного фінансування - під час зарахування на рахунок поточного відображення боргу [75, с. 54].

Бухгалтерський облік у бюджетних установах здійснюється за методом нарахування, згідно з яким операції та події реєструються в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або виплати коштів.

Різноманітність методів визнання доходів або розподілу коштів у діяльності органів державного сектору свідчить про неможливість переходу на єдину правову основу для бюджетного обліку. Тому, доцільно використовувати один метод нарахування та, беручи до уваги особливості бюджетних установ, визнавати надходження та сплату коштів у момент їх виникнення. Однак існує кілька документів, які регулюють загальний механізм бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору, а саме:

- Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність від 16.07.1999 р. № 996-XIV [24];
- Порядок подання фінансової звітності від 28.02.2000 р. № 419 [60];
- Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі [48];
- План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі від 31.12.2013 р. № 1203 [57];
- Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору від 23.01.2015 р. № 11 [39].

Фінансова звітність бюджетних установ, складена відповідно до міжнародних стандартів, повинна включати інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки суб'єкта господарювання, а, також, відображати ефективність використання та призначення довірених йому ресурсів.

Фінансова звітність може бути використана для прогнозування рівня ресурсів, необхідних для підтримки бізнесу. Крім того, вона може надавати

інформацію про отримання ресурсів відповідно до процедури, встановленої законом, а також про використання цих ресурсів відповідно до законодавчих та договірних вимог, включаючи фінансові ліміти, встановлені законодавцем. Таким чином, значний акцент на використанні бюджетної фінансової звітності відрізняється від використання у недержавному секторі.

Фінансова звітність бюджетних установ є ключовим елементом інформаційного забезпечення державного фінансового контролю, фінансового планування та прогнозування на державному рівні. Однак, без розширеної та інформативної процедури заповнення форм фінансової звітності в бюджетних установах з рекомендаціями щодо їх заповнення, неможливо сформувати повну та надійну фінансову та бюджетну звітність для суб'єктів державного сектору.

1.3 Аналіз складових кошторису та визначення результатів діяльності бюджетних установ

Ефективне функціонування економіки країни неможливе без раціонального використання державних коштів. У цьому контексті вивчення та оцінка діяльності бюджетних організацій та установ, що фінансуються з бюджету, стають все більш важливими. Враховуючи всю специфіку їх діяльності та той факт, що облік та аналіз кошторисів доходів і витрат бюджетних установ суттєво відрізняються від обліку та аналізу господарської діяльності промислових підприємств, питання комплексних досліджень та детального аналізу цих організацій є сьогодні досить актуальним. Однією з найважливіших функцій управління поряд з плануванням, організацією, обліком та контролем є аналіз.

Перехід до ринкової економіки вимагає від бюджетних установ змінити традиційне бачення своєї економічної діяльності. Як і всі інші організації з різними формами власності, бюджетна установа повинна прагнути максимізувати доходи спеціального фонду, активізувати структуру свого

капіталу та забезпечити свою фінансову діяльність, побудувати ефективний механізм управління бюджетною організацією та, в майбутньому, використовувати ринкові механізми для залучення коштів. Аналіз бюджету бюджетної установи відіграє важливу роль у виконанні цих завдань.

Фінансування є джерелом покриття витрат бюджетних установ у вигляді коштів, що надходять з бюджету в межах затверджених асигнувань, тобто в межах запланованих сум, які залучаються з бюджету.

Для виконання своїх функцій, визначених у регламентах або статутах, бюджетна установа спочатку потребує плану, що визначає доходи, які мають бути отримані протягом бюджетного періоду, та відповідні витрати, які будуть використані для здійснення своїх повноважень. Кошторис є таким плановим документом бюджетної установи.

Згідно з п. 1 порядку складання, розгляду і затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою КМУ від 28.02.2002 № 228 [61]. Кошторис є основним плановим документом, який дає право бюджетній установі отримувати доходи та видатки, визначає обсяг та спрямування коштів для здійснення бюджетною установою своїх функцій та досягнення цілей, визначених на рік відповідно до розподілених асигнувань.

Максимальний обсяг фінансування з бюджету на рік з розподілом по кварталах відображається в річному звіті про доходи і видатки бюджету, в кошторисах доходів і витрат бюджетних установ і називається бюджетними асигнуваннями.

У бюджетних установах можуть бути два види витрат: готівкові та фактичні. Нараховані та сплачені витрати обліковуються як грошові кошти та нараховані, але неоплачені витрати вважаються реальними.

Кошторис бюджетних установ має такі складові:

- загальний фонд, який містить обсяг надходжень із загального фонду бюджету та розподіл видатків за повною економічною класифікацією видатків на виконання бюджетною установою основних функцій або

розподіл надання кредитів з бюджету за класифікацією кредитування бюджету;

– спеціальний фонд, який містить обсяг надходжень із спеціального фонду бюджету на конкретну мету та їх розподіл за повною економічною класифікацією видатків на здійснення відповідних видатків згідно із законодавством, а також на реалізацію пріоритетних заходів, пов'язаних з виконанням установою основних функцій, або розподіл надання кредитів з бюджету згідно із законодавством за класифікацією кредитування бюджету.

Розробка кошторису бюджетної установи спрямована на вирішення двох основних завдань:

- визначення суми доходів і витрат, пов'язаних з діяльністю окремих структурних підрозділів та підрозділів установи;
- забезпечення покриття витрат за рахунок коштів з різних джерел.

Перевірка дотримання законодавства при складанні кошторису є, по суті, одним із найважливіших заходів контролю. Важливо проаналізувати зміст керівних принципів, що видаються установою щодо фінансово-господарської діяльності.

Удосконалення бухгалтерського обліку, посилення його контрольних функцій за господарською та фінансовою діяльністю установи - основний спосіб поліпшення дотримання фінансово-бюджетної дисципліни. Відображаючи всі операції, пов'язані з розробкою кошторисів витрат, бухгалтерський облік дозволяє не тільки систематичне порівняння з плановими показниками, але і виявлення відхилень фактичних витрат від планових, визначення основних напрямків витрат та підвищення рівня кошторисів бюджету загалом. Висока якість бухгалтерської інформації створює передумови для ефективного виконання всіх без винятку функцій управління.

Для визначення результатів діяльності бюджетних установ розробляються показники ефективності, які поділяються на чотири основні групи:

– показник витрат, що відображає загальні кількісні характеристики діяльності бюджетної установи, у тому числі й обсяги фінансування, що в подальшому використовуються при визначенні інших показників результативності;

– показник продуктивності - це показник кількості вироблених одиниць продукції, наданих послуг або кількість споживачів, яка була обслугована державною установою в рамках програми;

– показник ефективності, який оцінює витрати або суму інших ресурсів на одиницю продукту. Він є інструментом, який відображає, наскільки державні послуги надаються за рахунок найменших витрат. Однак цей показник не відображає, наскільки повно задовольняються потреби діяльності за бюджетною програмою, яка на них направлена;

– показник результату, який відображає співвідношення результатів за програмою з кількістю зайнятих у ній працівників.

Вартість аналізу доходів та використання коштів загального та спеціального фондів визначається тим, що перевіряється правильність їх створення, а також резерви для зміцнення матеріально-технічної бази установи та інших фінансових ресурсів.

Завдання аналізу:

- оцінка виконання кошторисів;
- оцінка виконання плану за основними показниками кожного виду доходу за спеціальними та загальними фондами;
- розрахунок впливу факторів на відхилення основних показників ефективності;
- розробка заходів щодо усунення недоліків, виявлених в результаті аналізу, та заходів щодо пошуку джерел підготовки та ефективного використання коштів спеціальних та загальних фондів;
- контроль правильності утворення дохідної і видаткової частини кошторису, перевірка своєчасності і повноти нарахування і перерахування податків у державний бюджет.

Джерелами інформації для аналізу є:

- звіт про виконання кошторису доходів і витрат по спеціальному і загальному фонду, як індивідуальний так і зведений;
- дані бухгалтерського обліку, ревізій та перевірок [94].

Тому, аналіз результатів бюджетної установи слід починати з оцінки загального фінансового стану.

По-перше, необхідно провести аналіз доходів від спеціальних та загальних фондів, аналіз динаміки фінансової діяльності, а також аналіз витрат. Також, необхідно провести аналіз складу та структури балансу; ліквідності балансу; фінансової стійкості; ліквідності та платоспроможності; ділової активності.

Для визначення результатів діяльності бюджетних установ може бути використаний алгоритм, що складається з наступних етапів:

- виявлення "вузьких місць" та пошук резервів для підвищення ефективності бюджетної організації;
- визначення найбільш перспективних видів діяльності бюджетної організації на основі отриманих результатів;
- розробка заходів щодо підвищення ефективності бюджетної організації та подальший контроль за їх виконанням.

Кожну фазу алгоритму визначення результатів бюджетної установи можна розглядати як окрему одиницю, яка вимагає більш детальних деталей та деталізації. Отримані на кожному етапі результати можуть мати економічне значення як самі по собі, так і для використання як вихідних даних для подальшого аналізу.

1.4 Організаційно-економічна характеристика Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну

Дніпровський державний коледж технологій та дизайну створений в 1958 році як новий навчальний заклад «Дніпропетровський державний

політехнікум» Міністерства легкої промисловості, який на державному рівні було вирішено заснувати в обласному центрі Розпорядженням Ради народного господарства Дніпропетровського економічного адміністративного регіону від 05.09.1958 року № 664-р [112].

Через рік розпочалася підготовка спеціалістів на денному, а пізніше і на заочному відділеннях. Навчальний заклад, очолив Мамон Олексій Гнатович – фронтовик, прекрасний педагог і організатор, чуйний та не байдужий до кожного. Саме під його керівництвом технікум довгі роки входив до трійки кращих середніх спеціальних учбових закладів Міністерства легкої промисловості країни. Спеціалісти, підготовлені в стінах технікуму, були відомі далеко за межами області і країни [112].

За роки існування навчального закладу підготовлено більше шістнадцяти тисяч кваліфікованих спеціалістів для легкої промисловості.

Постановою Кабінету Міністрів від 24.01.1997 року №78 «Про впорядкування мережі вищих навчальних закладів першого та другого рівнів акредитації» коледж переданий в підпорядкування Міністерства освіти і науки України з наданням окремих прав юридичної особи.

З 1999 року коледж здійснює прийом на навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Кураторами кожної групи є досвідчені перекладачі – дактилологи, які адаптують інформацію з дисциплін для здобувачів освіти даної категорії [112].

Наказом Міністерства освіти і науки України в 2008 році технікум набув статус коледжу і став називатися Державний вищий навчальний заклад «Дніпропетровський коледж технологій и дизайну». Цьому сприяла поява нових напрямків підготовки спеціалістів.

За час існування навчального закладу естафету засновника технікуму Мамона Олексія Гнатовича, Заслуженого працівника освіти, що 28 років стояв у керма, прийняли:

- Прокопенко Микола Панасович – очолював заклад 1986-2004 р.;
- Прокопенко Ольга Андріївна - очолювала коледж 2004-2009 р.;

- Гнедаш Людмила Григорівна - очолювала коледж 2010-2017 р.

З 2018 року коледж очолює молода, талановита та енергійна Кожушкіна Тетяна Львівна.

Основною діяльністю коледжу є підготовка молодших спеціалістів з наступних напрямків:

1. Дизайн
2. Облік і оподаткування
3. Менеджмент
4. Галузеве машинобудування
5. Технології легкої промисловості.

Матеріально-технічною базою коледжу сьогодні є: 32 кабінети та лабораторії; бібліотека з читальним залом та інформаційним центром; військово-спортивний корпус із спортивним залом та тиром; навчання та виготовлення будівель з майстернями для шиття та взуття, металообробки та верстатів; два гуртожитки.

Гордістю коледжу є високий рівень спортивно - масової роботи. Коледж традиційно посідає перші місця за результатами оглядів – конкурсів на кращу постановку навчально-фізичної, спортивної та оздоровчої роботи серед навчальних закладів.

З 2011 року коледж організовує та проводить щорічно фестиваль моди «Весняна акварель», в якому приймають участь молоді дизайнери, модельєри майже з усіх регіонів України.

З 2013 року молоді дизайнери коледжу сміливо крокують міжнародною ареною. Дівчата представляли свої вироби в Парижі, на Асамблеї Європейських регіонів, в штаб – квартирі ЮНЕСКО, демонстрували свої творчі доробки у Чехії, Польщі, Греції, Іспанії, Англії. Тож, коледж став відомими в багатьох країнах Європи [112].

Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2017 року №268 «Про перейменування Державного вищого навчального закладу «Дніпропетровський коледж технологій та дизайну» перейменовано у

Дніпровський державний коледж технологій та дизайну.

Коледж заснований на державній формі власності, підпорядкований Міністерству освіти і науки України та працює на засадах неприбутковості.

Юридична адреса коледжу: 49000, м. Дніпро, пров. Ушинського, 3.

Коледж здійснює свою діяльність з метою задоволення освітніх потреб особи, суспільства і держави, пов'язану із здобуттям вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст, і має відповідний рівень кадрового та матеріально-технічного забезпечення [112].

Основними напрямками діяльності коледжу є: підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем “молодший спеціаліст”; надання загальноосвітніх послуг; надання робітничої професії; підготовка та атестація педагогічних кадрів; надання платних послуг, які згідно з законодавством здійснюються державними навчальними закладами; здійснення зовнішніх зв'язків; здійснення інших завдань відповідно до Закону України «Про вищу освіту».

Основна мета коледжу - забезпечити умови, необхідні для здобуття вищої освіти та підготовки кадрів для потреб нашої країни.

Основними завданнями коледжу є [112]:

- проведення освітніх заходів, що забезпечують підготовку спеціалістів за рівнем освіти та кваліфікації "Молодший спеціаліст";
- забезпечення виконання державних замовлень та домовленостей про підготовку фахівців з вищою освітою;
- створення належних умов для практичного навчання студентів;
- забезпечення засвоєння студентами професійних знань відповідно до освітніх стандартів, їх підготовка до професійної діяльності;
- вивчення попиту на певні спеціальності на ринку праці та підтримка працевлаштування випускників;
- забезпечення культурного та духовного розвитку особистості, виховання студентів університетів у дусі патріотизму та поваги до Конституції України;

- здійснення творчих, мистецьких, культурних, освітніх, спортивних та оздоровчих заходів;
- забезпечення високих етичних стандартів, доброзичливої атмосфери та взаємоповаги у стосунках між персоналом, викладачами та студентами;
- підвищення освітнього та культурного рівня громадян;
- перепідготовка та підвищення кваліфікації.

Коледж має самостійні права на здійснення фінансово-господарської діяльності, а саме: вона має окремий баланс, їй призначається поточний бюджетний рахунок у Державному казначействі Дніпровського центрального округу з відповідним фінансуванням мережевого кодексу, є штамп з гербом нашої країни. Коледж набуває майнові та особисті немайнові права від імені директора коледжу та несе відповідальність, є позивачем та відповідачем перед судом [112].

Навчально-виховний та виробничий процес у коледжі здійснюється у відповідності до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про загальну середню освіту», національної державної програми «Освіта України XXI століття», нормативно-розпорядчих документів Міністерства освіти і науки України, Державних стандартів вищої освіти.

Організація навчального процесу в коледжі здійснюється відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 20.01.98 р. № 65 “Про затвердження положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)” і забезпечує підготовку молодших спеціалістів.

Молодший спеціаліст - це освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі повної загальної середньої освіти здобула неповну університетську освіту, спеціальні знання та вміння, достатні для виконання виробничих функцій, передбачених на первинних посадах певного ступеня та виду професійної діяльності.

Освітньо-професійна програма підготовки молодшого спеціаліста забезпечує базу для здобуття неповної вищої освіти за кваліфікаційним

рівнем молодший спеціаліст з певної спеціальності.

Навчання студентів в коледжі здійснюється за денною та заочною формою і станом на 01.09. 2020 р. охоплює 495 студентів, з них: 441 особа за денною формою навчання (бюджет - 345 осіб, контракт - 96 осіб) і 54 особи за заочною формою навчання (бюджет - 46 осіб, контракт - 8 осіб).

Методичне забезпечення є невід'ємною складовою частиною навчального процесу та сприяє якісному засвоєнню програм підготовки [112].

Висновки до розділу 1

Опрацювання наукових праць та нормативно-правових актів, які характеризують досліджувану категорію дозволило здійснити наступні висновки:

1. Визначено мету та основні функції бюджетної установи. Взагалі, було встановлено, що на бюджетні установи усіх рівнів та сфер діяльності припадає найбільша частка бюджетних коштів. Згідно з Бюджетним кодексом нашої країни, бюджетні установи являються органами, установою або організацією, визначеною Конституцією України, а ще установою або організацією, створеною у певному порядку за допомоги органів державної влади, органів влади або органів місцевого самоврядування, яка повністю утримується за рахунок державного або місцевих бюджетів.

Метою роботи бюджетної установи являється не отримання вигоди від фінансової діяльності, а надання нематеріальних послуг, які на відміну від якої-небудь готової продукції, не являються носіями матеріальної субстанції та не оприбутковуються на склад. Об'єктами аналізу діяльності бюджетних установ є господарські засоби за складом і розміщенням, за джерелами їх формування і призначенням у процесі невиробничого споживання.

2. Кошторис являється головним фінансовим документом, що складається бюджетною установою, в ньому показано суми асигнувань та порядок фінансування. Кошторисні фінансування являються такою формою

фінансування, при котрій кошти нараховуються безповоротно та безвідплатно.

Бюджетні установи перебувають на повному фінансуванні з бюджету на основі фінансових планів - кошторисів. Бюджетний кошторис складається з таких двох складових – загального й спеціального фонду. Разом з кошторисом складаються план асигнувань загального фонду кошторису, план спеціального фонду за кожною виконуваною бюджетною програмою, штатний розпис установи. Підставою для складання кошторисів є відомості про граничні обсяги видатків та надання кредитів з бюджету загального фонду бюджету проекту відповідного бюджету на наступний бюджетний рік.

3. Для управління державним сектором потрібен: постійний потік інформації про державні доходи і бюджетні видатки установ; інформація про фактичні та касові видатки; інформація про потребу у коштах для здійснення основної діяльності бюджетної установи. Збір обробка та узагальнення інформації є однією з головних функцій бухгалтерського обліку бюджетних організацій. Подальший аналіз даної, порівняння отриманої інформації та прогнозування можливих шляхів покращення показників становлять суть її фінансового аналізу.

2 ОРГАНІЗАЦІЯ, МЕТОДИКА ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ДНІПРОВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО КОЛЕДЖУ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

2.1 Організація бухгалтерського обліку у Дніпровському державному коледжі технологій та дизайну

Бухгалтерія - одна з найважливіших ланок коледжу, яка підпорядковується директору. Бухгалтерія забезпечує чіткий контроль за фінансовими потоками, своєчасністю платежів, вимірює фінансовий імпульс закладу.

Дані бухгалтерського обліку являються:

- джерелом інформації, без якого не зможе обійтися керівництво й робітники, постачальники та кредитори;
- важливим засобом контролю за результатами роботи закладу;
- фінансовим центром управлінської системи, що допомагає приймати рішення.

У своїй роботі бухгалтерський облік регулюється:

- Чинним законодавством України;
- Рішеннями уряду України;
- Наказами Міністерства освіти і науки України;
- Наказами і розпорядженнями директора коледжу;
- Положенням коледжу;
- Правилами внутрішнього, трудового розпорядку коледжу;
- Положенням про бухгалтерію коледжу [39].

До основних принципів бухгалтерського обліку й фінансової звітності відносяться: розсудливість; повне покриття; автономія; послідовність; безперервність; нарахування та звірка доходів і витрат; один вимір грошей; періодичність.

Основні принципи бухгалтера закладу: чесність; об'єктивність; дотримання свого слова; справжня відданість своїй справі. Склад

бухгалтерської служби коледжу представлений в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Склад бухгалтерії Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну

№ з/п	П.І.П	Посада
1	Обець Наталія Миколаївна	Головний бухгалтер
2	Сушецька Наталія Валеріївна	Заступник головного бухгалтера (облік розрахунків з постачальниками та підрядниками, податковий облік)
3	Петрова Галина Семенівна	Провідний бухгалтер (нарахування заробітної плати)
4	Матерна Валентина Олександрівна	Бухгалтер I категорії (нарахування плати за мешкання у гуртожитках, плати за навчання, орендної плати)
5	Смакова Вікторія Володимирівна	Бухгалтер I категорії (облік матеріальних цінностей)
6	Магомедова Олена Михайлівна	Бухгалтер I категорії (каса, казначейські операції, складський облік)

Основними завданнями бухгалтерії є:

- бухгалтерський та податковий облік фінансово-господарської діяльності коледжу з використанням комп'ютерних технологій;
- підготовка та своєчасне подання фінансової, податкової, статистичної та інших звітів до коледжу відповідно до законодавства нашої країни;
- проектування в документи надійної та повної інформації про господарські операції та результати діяльності, необхідні для оперативного управління фінансовими та матеріальними (нематеріальними) ресурсами;
- дотримання встановлених єдиних методологічних засад бюджетного, бухгалтерського та податкового обліку, звітності та контролю;
- організація контролю відображення всіх господарських операцій на рахунках;
- дотримання фінансово-розрахункової та касової дисципліни, реалізація заходів зі збереження власності коледжу;
- здійснення контролю за збереженням власності коледжу, правильним і раціональним використанням матеріальних і фінансових ресурсів коледжу [112].

Бухгалтерія відповідно до покладених на неї завдань здійснює наступні

функції:

- формує облікову політику відповідно до законодавства України про бухгалтерський облік, виходячи зі структури й особливостей діяльності коледжу;

- організовує бухгалтерський облік відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку з використанням уніфікованої автоматизованої системи бухгалтерського обліку та звітності за такими складовими:

- облік доходів загального та спеціального фондів;
- облік видатків;
- облік касових операцій;
- облік грошових коштів на рахунках коледжу;
- облік розрахунків із заробітної плати і стипендій;
- облік розрахунків з бюджетом та позабюджетними соціальними фондами;
- облік розрахунків з підзвітними особами;
- облік розрахунків з іншими дебіторами і кредиторами;
- облік необоротних активів;
- облік запасів та МШП;
- облік власного капіталу;
- облік фінансових результатів;
- організація проведення інвентаризації;
- організації технології облікового процесу (облікові номенклатури, носіїв облікової інформації, графіків руху носіїв облікової інформації, архіву тощо);
- складає фінансову, податкову, статистичну та іншу звітність в порядку, встановленому законодавством України;
- здійснює поточний контроль за:
- дотриманням законодавства при взятті зобов'язань та здійсненні

платежів за ними;

- правильністю зарахування та використання грошових надходжень;
- перераховує податки і збори (обов'язкові платежі) до відповідних бюджетів.
- забезпечує дотримання вимог нормативно-правових актів щодо:
 - використання фінансових, матеріальних (нематеріальних) та інформаційних ресурсів під час прийняття та оформлення документів з проведення господарських операцій;
 - інвентаризації необоротних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, документів, розрахунків та інших статей балансу;
 - проводить аналіз даних бухгалтерського обліку та звітності з дебіторської чи кредиторської заборгованості, розроблення та здійснення заходів щодо стягнення дебіторської та погашення кредиторської заборгованості, організація та проведення роботи з її списання відповідно до законодавства України;
 - забезпечує:
 - дотримання процедури проведення розрахунків за товари, роботи та послуги, що коледж закуповує за господарськими договорами;
 - зберігання, оформлення та передачі до архіву оброблених первинних документів та облікових реєстрів, які є підставою для відображення у бухгалтерському обліку операцій та складання звітності;
 - здійснює нарахування заробітної плати та інших виплат працівникам коледжу та стипендій студентам;
 - готує платіжні документи для здійснення банківських платежів коледжем відповідно до законодавства нашої країни;
 - усуває порушення і недоліки, виявлені під час контрольних заходів, проведених державними органами, уповноваженими здійснювати контроль за дотриманням вимог законодавства нашої країни;
 - веде діловодство відповідно до затвердженої номенклатури справ;
 - виконує інші функції відповідно до законодавства нашої країни [44.

с.102].

Під час роботи з бухгалтерським обліком в коледжі застосовується меморіально-ордерна система бухгалтерського обліку. Це відбувається за допомогою програмного забезпечення, щодо обліку записів господарських операцій в облікових регістрах із забезпеченням їх збереження на електронних носіях й паперовому вигляді.

Форми меморіальних ордерів застосовуються згідно Наказу Міністерства України «Про затвердження типових форм меморіальних ордерів, інших облікових регістрів суб'єктів державного сектору та порядку їх складання» від 08.09.2017 р. № 755 [105], з урахуванням особливостей та специфіки діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну.

Меморіальний ордер є накопичувальною відомістю, що формується до 15-го числа кожного місяця. Всі меморіальні ордери потребують реєстрації у книзі «Журнал-головна». Облік в ній відбувається за субрахунками.

Меморіально-ордерна форма обліку є найбільш поширеною формою ведення бухгалтерського обліку бюджетних установ. Технологія процесу узагальнення бухгалтерської інформації в межах меморіально-ордерної форми зображена на рис. 2.1.

Порядок ведення бухгалтерського обліку в коледжі. Бухгалтерський облік в коледжі ведеться безперервно з дня його реєстрації згідно Закону України № 996-ХІУ від 16.07.1999 р. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який визначає організацію, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в нашій країні.

Головний бухгалтер, який підпорядковується безпосередньо керівнику коледжу, відповідає за організацію бухгалтерського обліку та фіксацію фактів усіх господарських операцій у первинних документах, зберігання оброблених документів, реєстрів та звітів протягом певного періоду, але не менше 3-ох років [112].

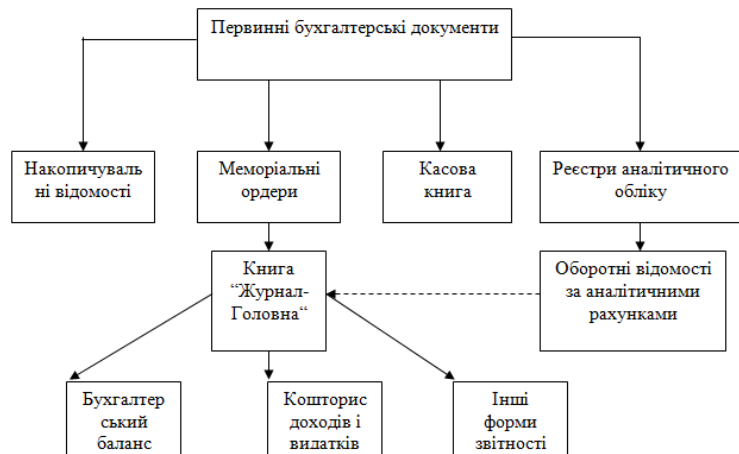

Рисунок 2.1 – Організація бухгалтерського обліку за формою «Журнал-Головна»

Обов'язки головного бухгалтера визначені в посадовій інструкції (додаток М).

Склад бухгалтерії визначає перелік працівників. Обов'язки кожного бухгалтера регулюються його посадовою інструкцією.

Підготовка та подання фінансової та бюджетної звітності відповідно до Порядку підготовки фінансових, бюджетних та інших звітів адміністраторами та одержувачами коштів, затвердженим постановою Міністерства фінансів України від 24.01.2012 р. 44 (із змінами).

Створення фінансової й бюджетної звітності виконується за допомогою IASU та системи "Finzvrit-BtGoD".

Бухгалтерія координує свою роботу з іншими структурними підрозділами коледжу щодо фінансово-господарської діяльності, бухгалтерського і податкового обліку.

2.2 Особливості первинного обліку та правил документообігу у Дніпровському державному коледжі технологій та дизайну

Яка-небудь господарська операція в бухгалтерії закладу

відображається у певних бухгалтерських документах. Подібна реєстрація господарських операцій визнається первинним обліком, який являється основою бухгалтерського обліку. Господарські операції відображаються в бухгалтерському обліку методами безперервної документації. Бухгалтерські проводки візуються на підставі первинних документів.

Первинні документи — це письмові свідчення, які фіксують й підтверджують господарські операції. Вони включають розпорядження й дозволи директора коледжу на їх здійснення.

Первинний бухгалтерський документ - це документ в установленій формі, що відображає господарські операції. Первинні документи бухгалтера закладу складаються як на стандартних бланках, так і на спеціалізованих бланках.

Основним документом, що регулює загальні правила застосування первинних документів, є Положення про документальне забезпечення бухгалтерського обліку, яке було затверджене постановою Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 р. 88 (із змінами) [106].

Положення передбачає процедуру створення, отримання та передачі на рахунки, а також подання первинних документів, бухгалтерських реєстрів, фінансової звітності установи.

Будь-які первинні документи, облікові реєстри і бухгалтерська звітність в бухгалтерії Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну має складатися лише на українській мові [112].

Первинні документи складаються у момент здійснення кожної господарської операції, що і виступає початком першої стадії обліку.

Документування є важливою частиною методу бухгалтерського обліку. На підставі даних первинних бухгалтерських документів здійснюється контроль за правомірністю виконання господарських операцій коледжем.

Фізичні та юридичні особи, які беруть участь у операціях, пов'язаних з одержанням та видачею готівки, товарно-матеріальних цінностей та інших активів, повинні отримувати копії первинних документів, що стосуються

такої операції, установою, яка здійснює ці операції [112].

Первинні документи, що стосуються їх дійсності та доказовості, повинні містити такі обов'язкові дані, які бухгалтер повинен перевірити перед входом в систему бухгалтерського обліку:

- назву документа (форми);
- номер, дату і місце складання;
- назву установи, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг господарської операції, одиницю вимірювання;
- посади, прізвища і підписи осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- особистий підпис та інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

За відсутності будь-якого реквізиту первинний документ втрачає свою доказову силу і не може бути підставою для записів у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Залежно від характеру операцій до первинних документів можуть бути внесені додаткові реквізити:

- ідентифікаційний код установи;
- підстава для здійснення операцій;
- дані про документ, що засвідчує особу одержувача;
- номери рахунків за дебетом і кредитом;
- назву банку, казначейства (отримувача і платника коштів) і номер його коду;
- призначення платежу: назва товару (виконаних робіт, наданих послуг); посилання на документ; на підставі якого здійснюється платіж (договір, рахунок, товарно-транспортний документ тощо); із зазначенням його номера і дати;
- коди економічної класифікації видатків із зазначенням сум під час здійснення видатків із бюджету або перерозподілу бюджетних коштів;
- коди бюджетної класифікації доходів та термін платежу.

Первинні документи як у паперовій формі, так і у вигляді електронних записів, можуть мати й інші додаткові реквізити.

В коледжі всі бухгалтерські документи, пов'язані з фінансово-господарською діяльністю (чеки, платіжні доручення, розрахунково-платіжні та платіжні відомості, документи на видання товарно-матеріальних цінностей тощо), підписує директор коледжу і головний бухгалтер. Згідно наказу директора коледжу та затвердженої нотаріально картки підписів, заступник директора з навчальної роботи та заступник головного бухгалтера, мають право другого підпису в різі відсутності директора та головного бухгалтера.

Документи без підпису головного бухгалтера або його заступника є недійсними і не приймаються до виконання.

Особи, що склали і підписали документи, відповідають за достовірність даних, а також за своєчасне і якісне складання первинних документів [112].

Бухгалтерські документи класифікують за такими ознаками:

- за місцем складання;
- за призначенням;
- за порядком складання;
- за способом оформлення операцій;
- за змістом;

За місцем складання бухгалтерські документи поділяють на внутрішні (оформлені в установі) та зовнішні (отримані від партнерів та інших установ і підприємств).

За призначенням бухгалтерські документи поділяють на:

- розпорядчі, які містять розпорядження на право здійснення операцій (доручення на отримання матеріальних цінностей, накази, платіжне доручення, вимога тощо);

- виконавчі, що підтверджують факт господарської операції (прибутковий ордер, накладна);

- бухгалтерського оформлення, які складають працівники бухгалтерії на підставі даних розпорядчих і виконавчих документів (розрахунки

заробітної платні, податків);

- комбіновані, в яких поєднані ознаки розпорядчих, виконавчих документів та документів бухгалтерського оформлення (лімітно-забірна карта, наряд тощо).

За порядком складання (ступінь узагальнення господарських операцій) бухгалтерські документи поділяються на первинні, які є на момент здійснення операції або безпосередньо після її завершення (замовлення, рахунок-фактура), та зведені, які базуються на згрупованих однорідних первинних документах (авансовий звіт, фонд оплати праці) [112].

Бухгалтерські документи за змістом поділяються на грошові, розрахункові, облік основних засобів, облік запасів, облік персоналу тощо.

Після складання всі первинні документи передаються в бухгалтерію. Кожен документ детально перевіряється бухгалтерією за його суттю, формою та арифметикою.

В принципі, переконайтеся, що ділові операції, які задокументовані, відповідають чинному законодавству. Форма перевіряє повноту та правильність заповнення всіх даних, необхідних для цього документа, чіткість, якість тексту та числових записів, своєчасність господарських операцій та подання документів до бухгалтерії. Арифметична перевірка використовується для перевірки точності кількісного відображення цієї господарської операції.

Первинні документи для операцій, що суперечать законодавчим та нормативним актам, встановленому порядку прийому, здачі та витрачання грошей, товарно-матеріальних цінностей та інших активів, що порушують договірну та фінансову дисципліну, не приймаються до виконання. Такі документи повинні бути подані головному бухгалтеру установи для прийняття рішення.

Установа вживає всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та ненав'язливому виправленню записів у первинних документах.

Згідно з Правилами організації діловодства та архівного зберігання документів у державних та органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затверджених Наказом Міністерства юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 визначено, що документообіг в установі це – рух службових документів з моменту їх створення або одержання до завершення виконання або відправлення. Строки опрацювання та контролю бухгалтерських та інших документів по коледжу, визначені у Графіку документообігу бухгалтерських документів та є обов'язковими для усіх посадових осіб коледжу (Додаток Н). Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, накопичується і систематизується на рахунках бухгалтерського обліку та в меморіальних ордерах.

Первинні документи та облікові реєстри після здавання річних звітів передаються до архіву, відповідно до чинного законодавства. Відповідальність за збереження та своєчасну передачу документів до архіву несуть начальник відділу бухгалтерського обліку – головний бухгалтер та архіваріус коледжу [112].

Для передачі бухгалтерських документів в архів коледжу, бухгалтерією коледжу виконується прошивка первинних документів та складається акт прийому-передачі документів коледжу в архів в двох примірниках. Після підписання акту прийому-передачі та передачі бухгалтерської документації в архів, один примірник залишається у бухгалтерії, а другий в архіві коледжу.

Директор коледжу відповідає за збереженість службових документів та інформації, яку вони містять, функціонування системи захисту документального фонду від незаконного доступу, втрату і несанкціоноване знищення документів, порушення правил користування документами.

За зміст, якість підготовки та оформлення на належному рівні документів, а також організацію діловодства та зберігання документів у структурних підрозділах відповідають їх керівники [112].

2.3 Облік результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну в системі бюджетних рахунків

Бухгалтерський облік доходів бюджетних установ здійснюється у відповідності до НПСБОВДС 124 «Доходи».

Надходження та зарахування асигнувань з бюджету в обліку відображатиметься бухгалтерськими проведенням – Дт 2313 - Кт 7011, іншу типову кореспонденцію наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Типова кореспонденція обліку доходів бюджетних установ

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	Отримано бюджетні асигнування для здійснення повноважень визначених законодавством	2313	7011
2	Нараховано доходи від реалізації продукції, робіт, послуг Відображено податкові зобов'язання з ПДВ (якщо установа платник ПДВ)	2111 7111	7111 6311
3	Встановлено винних осіб за завдані установі збитки	2115	7111
4	Оприбутковано запаси від ліквідації необоротних активів	1513, 1515, 1517, 1518, 1812, 1816	7111
5	Оприбутковано виявлені необоротні активи внаслідок інвентаризації Зараховано виявлені активи до складу капіталу	10, 11, 12, 13, 1711, 1712, 7211	7211 5111
6.	Оприбутковано запаси виявлені під час інвентаризації	15, 18	7211
7	Нараховано дохід від реалізації активів	2117	7211
8	Нараховано плату за оренду майна	2117	7411
9	Включено до складу доходів частку звітного періоду доходів майбутніх періодів	6911	7111, 7411
10	Проведено дооцінку необоротних активів у межах раніше здійснених уцінок, що були включені до витрат	10, 11, 12, 1711, 1712	7411
11	Збільшення чистої вартості реалізації запасів у межах попередніх зменшень	15, 18	7411
12	Переоцінено зобов'язання виражені в іноземній валюті при зменшенні курсу	6211, 6415	7411
13	Переоцінено залишок валютних коштів при зростанні курсу	2212, 2214, 2216, 2312	7411
14	Оприбутковано запаси (гроші), отримані як гуманітарна (благодійна) допомога, дарунки, безповоротна допомога	15, 18, 22, 23	7511
15	Списано кредиторську заборгованість за якою минув строк позовної давності	6211, 6412, 6415	7511

Бухгалтерський облік витрат здійснюється у відповідності до НП(С)БОВДС 135 «Витрати» у типовій кореспонденції, зображений у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Типова кореспонденція обліку видатків бюджетних установ

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	Нараховано заробітну плату, за перших 5 днів тимчасової непрацездатності (стипендію) працівникам (студентам) за рахунок: - загального фонду - спеціального фонду	8011 8111	6511 (6512)
2	Нараховано ЄСВ на фонд оплати праці	8012, 8112	6313
3	Використано записи у господарській діяльності установи; отримано послуги; здійснено інші витрати	8013, 8113, 8115	15, 18
4	Нараховано знос (амортизація) необоротних активів придбаних за рахунок: - загального фонду - спеціального фонду	8014 8114	14
5	Списано собівартість реалізованих активів	8211, 8212	10, 11, 12, 15, 17, 18, 25, 26
4	Нараховано знос (амортизація) необоротних активів придбаних за рахунок: - загального фонду - спеціального фонду	8014 8114	14
5	Списано собівартість реалізованих активів	8211, 8212	10, 11, 12, 15, 17, 18, 25, 26
6	Нараховано відсотки за користування кредитом	8311	6415
7	Відображено результати уцінки необоротних активів; списання залишкової вартості активів внаслідок недостачі	8411	10, 11, 12, 15, 17, 18, 25, 26
8	Нараховано курсову різницю (втрати)	8411	2212, 2311, 6211, 6415
9	Списання дебіторської заборгованості після закінчення строку позовної давності	8511	21
10	Нараховано субсидії, допомоги, пільги	8511	6414, 6415
11	Списано витрати на фінансовий результат	5511	80, 81, 82, 83, 84, 85

У бюджетних установах тимчасово вільні кошти спеціального фонду можуть бути спрямовані на видатки, які згідно з кошторисом мають фінансуватися за рахунок коштів загального фонду (заробітна плата, стипендії, грошове утримання тощо).

Основним джерелом інформації про діяльність Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну є звітність. Фінансова звітність характеризує фінансовий та майновий стан коледжу та відображає результати його діяльності.

Бюджетна звітність коледжу містить інформацію про стан та виконання бюджету за звітний період, про наявність бюджетної заборгованості, рух необоротних активів та запасів та іншу довідкову інформацію.

Метою складання фінансових та бюджетних звітів є надання користувачам повної, правдивої та об'єктивної інформації про фінансовий та майновий стан коледжу, результати господарської діяльності та виконання кошторисів за звітний період.

Користувачами даних звітів можуть бути фізичні та юридичні особи, які потребують інформації про діяльність коледжу для прийняття рішень. Цими особами виступають працівники коледжу, органи державної статистики, органи виконавчої влади та інші користувачі відповідно до законодавства.

Особливості складання фінансової звітності в Дніпровському державному коледжі технологій та дизайну:

- коледж дотримується принципу обов'язковості і державного регламентування при складанні фінансової звітності, відповідно затвердженого бюджету. Коледж також дотримується правил та термінів складання звітності, подає її своєчасно та в установленому обсязі;
- коледж дотримується форм та змісту фінансової звітності, виконує статистичне групування та зведення її показників;
- при складанні фінансової звітності коледж використовує однакові методи розрахунку однакових звітних показників, їхнє обов'язкове узгодження з відповідними показниками, затвердженими кошторисами та штатними розписами;
- простота, ясність, доступність та прозорість звітності – основні характеристики при складанні коледжем фінансової звітності;

- коледж застосовує метод поетапності складання бухгалтерської звітності, з обов'язковим поясненням та співставленням показників від одного звітного періоду до іншого.

Основною метою фінансової та бюджетної звітності для бюджетних установ є відображення стану їх активів та результатів діяльності під час виконання кошторису. Тобто фінансові та бюджетні звіти бюджетних установ відображають результати розподілу коштів та майна держави уповноваженими на це суб'єктами відносин у сфері господарювання.

Звітність, яку складає Дніпровський державний коледж технологій та дизайну поділяється за:

- складом – місячна, квартальна, річна;
- обсягом – індивідуальна, зведена;
- місцем подання – Управління Державної казначейської служби України у Центральному районі м. Дніпро, головний розпорядник бюджетних коштів – Департамент освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Державна податкова служба, соціальні фонди, статистична служба, Пенсійний фонд;
- рівнем – до місцевих органів, до загальнодержавних органів;
- охопленням – загальний фонд, спеціальний фонд, узагальнені;
- об'єктами звітності та джерелами даних – фінансова, бюджетна, податкова, соціальна, статистична.

Усі примірники фінансової та бюджетної звітності мають однакову юридичну силу. Фінансова та бюджетна звітність коледжу містить інформацію про усі операції і події, що відбулися у звітному періоді.

Склад, форми, принципи підготовки та подання фінансової звітності в державному секторі з 01.01.2017 встановлює НП(с)БОДС 101 [49] затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2009 р. № 1541 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» [45].

У період реформування економіки України щороку відбуваються якісь зміни щодо складання звітності, які слід очікувати і в майбутньому.

Низка причин, що вимагають реформувати бюджетну галузь, впливають на форми і обсяги подання звітної інформації бюджетними організаціями.

Щороку Міністерством фінансів України розробляються та затверджуються інструкції щодо порядку складання місячних, квартальних та річних звітів бюджетними установами. Зазначимо, що терміни її подання залишаються незмінними.

Склад звітності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну відображено в Додатку П.

У примітках до фінансової звітності коледж розкриває інформацію, що не наведена безпосередньо в фінансовій звітності, однак є обов'язковою згідно із відповідними національними стандартами бухгалтерського обліку, а також інформацію, котра містить додатковий аналіз статей звітності, що необхідний для забезпечення її зрозумілості і доречності.

Порядок заповнення форм звітності в державному секторі затверджено наказом Мінфіну України від 28.02. 2017 р. № 307 [107].

Основним фінансовим звітом коледжу є Баланс. У річній фінансовій звітності розділи «Витрати» Активу та «Доходи» Пасиву не заповнюються в зв'язку із тим, що усі фактичні видатки та витрати бюджетних коштів коледжу, проведені у звітному році, а також отримані доходи в кінці звітного року списуються на результат виконання кошторису за звітний рік.

Баланс, як джерело інформації про стан та результати діяльності, для коледжу не надає повної інформаційної насиченості для аналізу та управління. Це можна пояснюється в першу чергу тим, що для коледжу головним завданням є не досягнення фінансової результативності, а належне виконання своїх функцій в межах встановленого кошторису витрат, дотримання цільового призначення наданих державою коштів і раціональне їх використання. Тому ключовою залишається бюджетна звітність.

Відповідно до Бюджетного кодексу і інших нормативно – правових актів із питань бюджетних відносин, основна діяльність коледжу фінансується за рахунок коштів державного бюджету та за результатами своєї діяльності коледж складає і подає фінансову та бюджетну звітність про виконання кошторисів Управлінню Державної казначейської служби України у Центральному районі м. Дніпро та головному розпоряднику бюджетних коштів – Департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

Фінансові та бюджетні звіти коледжу містять інформацію про всі господарські і фінансові операції, відображені в бухгалтерському обліку. Важливим джерелом інформації для аналізу результатів діяльності коледжу є пояснювальна записка, яка розкриває деякі елементи фінансової та бюджетної звітності, в тому числі:

- динаміку дебіторської та кредиторської заборгованості, зокрема простроченої;
- причини виникнення простроченої дебіторської і кредиторської заборгованості;
- причини наявності незареєстрованих в органах Державного казначейства України фінансових зобов'язань;
- причини виникнення простроченої кредиторської заборгованості;
- причини взяття зобов'язань без відповідних бюджетних асигнувань;
- дані про порушення бюджетного законодавства, зафіксованого органами Державної казначейської служби;
- інвентаризаційні різниці та їх урегулювання [112].

Форми звітності та пояснювальні записки підписуються директором коледжу і головним бухгалтером. Подання фінансової та бюджетної звітності супроводжується листом, у якому вказується перелік форм фінансової та бюджетної звітності, які подаються коледжем, та їх обсяг.

Всі примірники фінансової та бюджетної звітності коледжу до подачі Департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної

адміністрації перевіряються та повинні бути завізовані Управлінням Державної казначейської служби України у Центральному районі м. Дніпро, засвідчені підписом та штампом на кожній сторінці всіх форм фінансової та бюджетної звітності і форм.

Звітність коледжу як узагальнення даних про виконання кошторису доходів та видатків і інформація щодо дотримання встановленого плану за звітний період, стає інформаційним забезпеченням для встановлення раціонального та цільового використання державних фінансів.

Головний розпорядник бюджетних коштів – Департамент освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації затверджує коледжу строки подання фінансової та бюджетної звітності із таким розрахунком, щоб коледж вкладався в терміни подання звітності до органів Казначейства з урахуванням строків, установлених нормативно-правовими актами.

2.4 Оптимізація бухгалтерського обліку Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну за умови використання інформаційних технологій

Автоматизація обробки обліково-економічної інформації є вирішальним фактором підвищення оперативності, аналітичності та достовірності даних бухгалтерського обліку. Багато корпорацій розробляють і впроваджують в Україні пакети прикладних програм з комплексної автоматизації бухгалтерського обліку в бюджетних установах з виходом на баланс та інші форми звітності.

Інформаційним забезпеченням розуміють сукупність облікових даних на всіх етапах процесу бухгалтерського обліку. Процес бухгалтерського обліку складається з численних облікових завдань, виконання яких часто ґрунтується на результатах розв'язання інших облікових завдань. Крім того, специфіка облікової системи полягає у використанні вихідних даних у

подальшому — процесі бухгалтерського обліку.

Таким чином, в аспекті інформаційного забезпечення варто розглядати вхід у систему, обробку в системі та вихід із системи (первинного, поточного, підсумкового обліку за певними завданнями).

Крім даних про фінансово-господарську діяльність коледжу як вхідні дані до системи використовується нормативно-довідкова інформація. Організація інформаційного забезпечення полягає у раціоналізації надання інформаційних даних щодо кожної зі складових загальної системи бухгалтерського обліку.

Очевидно, що постачання системи бухгалтерського обліку економічною інформацією, якій притаманні перелічені характеристики, і є основним завданням організації інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку коледжу.

Оскільки інформація, що проходить через систему бухгалтерського обліку, може бути класифікована як первинна і похідна; внутрішня і зовнішня; нормативно-довідкова і фактична, виконати це завдання можна, якщо:

- чітко встановлено мету завдань бухгалтерського обліку;
- визначено користувачів та споживачів результатів виконання кожного завдання;
- утворено раціональну в часі та просторі систему зв'язків із забезпечення виконання облікових завдань за схемою «вхід—система—вихід»;
- визначено порядок отримання вхідної інформації формування;
- використання бази даних; порядок обробки вхідної облікової та нормативно-довідкової інформації;
- отримання вихідної інформації та її передавання;
- відпрацьовано методику архівування інформації даних бухгалтерського обліку.

За сучасних умов стрімкого розвитку інформаційних технологій

зазначені завдання мають виконуватися на базі впровадження автоматизованих систем управління. Нагальною у зв'язку з цим стає розробка складу, структури бази даних та режиму функціонування автоматизованої бази даних. При цьому щоб забезпечити оптимізацію роботи всього коледжу, а не тільки бухгалтерської служби, потрібно створити базу даних, спільну для всіх підсистем господарського механізму, з відповідною функціональною спеціалізацією щодо кожної.

На практиці бюджетних установ нині використовується локальна база даних, що діє в системі бухгалтерського обліку, забезпечуючи виконання облікових завдань автоматизованих робочих місць бухгалтерів.

У межах розглядуваної системи особливого значення набуває інформаційна взаємодія між автоматизованим робочим місцем бухгалтера та інших структурних підрозділів як підсистемами господарського механізму. Безперервність та надійність таких взаємозв'язків забезпечується встановленням нормативів оформлення та подання первинної зовнішньої і внутрішньої документації (носіїв нормативно-довідкової інформації) до бухгалтерії, яка, у свою чергу, подає вже оброблену відповідним чином інформацію до керівництва коледжу та вищим органам.

Технічне забезпечення являє собою набір матеріальних і нематеріальних засобів, за допомогою яких переробляється інформація з бухгалтерського обліку. Складовими технічного забезпечення є комплекс технічних засобів, програмне забезпечення та обслуговуючий персонал.

Так, до комплексу технічних засобів належать усі технічні засоби, застосовувані з метою підготовки носіїв інформації, їх копіювання, обробки, зберігання й пошуку, виконання обчислень та ін. Окрім того, цей комплекс містить:

- носії інформації у вигляді облікових реєстрів первинної документації, форм звітності (за допомогою яких інформація обробляється: унаочнюється, групується, піддається арифметичним діям, узагальнюється);
- спеціальне обладнання та допоміжні експлуатаційні матеріали, як-от

спеціальні столи, картотеки, ящики, дошки, стояки, лічильники, ваги, хронометри, мірна тара, хімічні реактиви тощо — сукупність засобів, які дають змогу отримувати додаткову інформацію про об'єкти обліку;

– загальне офісне устаткування для приміщень структурних підрозділів бухгалтерії — столи, стільці, шафи тощо.

Ще одна складова технічного забезпечення — програмне забезпечення бухгалтерського обліку. Це нематеріальний продукт, що являє собою пакет програм (взаємозв'язаних алгоритмів), застосовуваних під час виконання облікових завдань на автоматизоване робоче місце бухгалтера, тобто під час обробки облікової інформації. Технічне та програмне забезпечення має супровідну документацію: документація з технічного забезпечення — це інструкції з експлуатації та організації техніки й спеціального обладнання, документація з технічних характеристик; документація з програмного забезпечення — це інструкції для користувачів, де подається докладний опис системи автоматизації бухгалтерського обліку та виконуваних нею процедур за окремими напрямками облікової діяльності.

Головні завдання технічного забезпечення, щодо його організації:

– розробка проекту нормативно-довідкової документації із забезпечення бухгалтерської служби коледжу технічними засобами, які містять технічно обґрунтовані розрахунки стосовно забезпечення бухгалтерської служби організаційною технікою;

– план розташування оргтехніки;

– номенклатуру наявних технічних засобів;

– план автоматизації робочих місць бухгалтерії;

– безперервний нагляд і контроль за наявністю спеціального обладнання, матеріалів, а також загального офісного обладнання;

– створення альбомів, які містять вказівки щодо послідовності виконання операцій на кожному АРМ бухгалтера за всіма напрямками обліку;

– складання графіка поточного обслуговування технічних засобів фахівцем технічного забезпечення.

Відповідно до способу реєстрації облікових даних бухгалтерський облік в коледжі до 2008 року проводився вручну та за допомогою комп'ютерної техніки та стандартних офісних програм.

Один з варіантів комп'ютерного обліку розробляє і впроваджує фірма “Прагмат”, забезпечуючи користувачів пакетами прикладних програм з комплексної автоматизації бухгалтерського обліку в бюджетних установах з виходом на баланс та інші форми звітності.

В 2008 році директор коледжу сприяв виділенню бюджетних коштів на впровадження комплексної автоматизації процесу ведення бухгалтерського обліку коледжу в автоматизованій системі «Прагмат».

Продукт «Прагмат» призначений для автоматизації ведення бухгалтерського обліку в бюджетних організаціях з будь-якою формою фінансування по видах господарської діяльності. В конфігурації реалізована стандартна методологія бухгалтерського і податкового обліку для бюджетних організацій, відповідна чинному законодавству України. Програма працює в локальному і мережевому режимах. У розробці використана архітектура “клієнт-сервер”. Програма не вимагає складної настройки і спеціальних знань для її експлуатації. Для початку роботи необхідно ввести дані про організацію і початкові залишки. Вбудована електронна допомога підкаже користувачеві, що йому необхідно зробити на кожному етапі експлуатації.

У програмі “Прагмат” реалізовані:

- план рахунків, що містить настройки аналітичного і кількісного обліку, практично для всіх розділів бухгалтерського обліку;
- набір довідників для формування первинних документів і ведення списків об'єктів аналітичного обліку;
- набір документів, призначених для введення, збереження та друку первинних документів і автоматичного формування бухгалтерських операцій;
- набір стандартних звітів, що дозволяють одержувати дані бухгалтерського обліку в різних розрізах по будь-яких рахунках, будь-яких

об'єктах аналітики;

- набір регламентованих звітів (податкових, бухгалтерських та ін.);
- спеціальні звіти і режими обробки документів і операцій, що виконують сервісні функції.

«Прагмат» є готовим рішенням по автоматизації більшості ділянок бухгалтерського обліку: банківські і касові операції, облік підзвітних сум; облік необоротних активів; облік запасів по джерелах фінансування; облік нарахування і виплати заробітної плати, відпускних, лікарняних, премій, різних доплат, матеріальної допомоги та утримань із зарплати з елементами кадрового обліку.

У конфігурації реалізоване бюджетування та облік фінансування по різних джерелах фінансування з аналітичним обліком по статтях, відповідно до кодів економічної класифікації витрат (КЕКВ).

Системна комп'ютеризація передбачає об'єднання автоматизованого робочого місця бухгалтера в єдину комп'ютерну мережу. В цьому випадку весь обсяг інформації в мережі стає доступним всім користувачам. Тому під час системної комп'ютеризації розрив будь-якого інформаційного ланцюга сигналізує про аварію та локалізує її джерело.

В майбутньому планується об'єднати всі автоматизовані робочі місця бухгалтерів в єдину комп'ютерну мережу.

Для здачі податкової звітності бухгалтерія коледжу використовує програму «Бест-Звіт». Ця програма містить в собі більше 2000 різних, навіть самих рідкісних, форм звітності.

Бухгалтеру також не потрібно розшукувати нові форми звітності, оскільки ретельно відслідковуються всі зміни форм, і своєчасно формуються відповідні файли оновлення. Працюючи в програмі «Бест-Звіт», бухгалтеру не доводиться щоразу заповнювати “шапки” бланків – програма робить це вже після одноразового заповнення реквізитів підприємства.

Закладені в бланки ретельно перевірені розрахункові алгоритми дозволять автоматично розраховувати не просто окремі форми, але й

простежувати зв'язок з іншими формами, переносити потрібні дані з одних форм в інші, та проводити розрахунки наростаючим підсумком.

Досконала система перевірки звітів своєчасно попереджає бухгалтера про зроблені логічні та арифметичні помилки, вказуючи при цьому конкретні поля відповідних форм звітності, їх помилкові, та вірні значення.

Використовуючи цю програму, бухгалтер без черги за лічені секунди здає вже перевірену звітність до Державних органів, або просто надсилає її по E-mail.

Висновки до розділу 2

Розглянувши другий розділ ми дійшли таких висновків:

1. Бухгалтерія - одна з найважливіших ланок коледжу, яка підпорядковується директору. Бухгалтерія забезпечує чіткий контроль за фінансовими потоками, своєчасністю платежів, вимірює фінансовий імпульс закладу.

2. Дані бухгалтерського обліку являються:

- джерелом інформації, без якого не зможе обійтися керівництво й робітники, постачальники та кредитори;
- важливим засобом контролю за результатами роботи закладу;
- фінансовим центром управлінської системи, що допомагає приймати рішення.

3. В коледжі усі бухгалтерські документи, зв'язані з фінансово-господарською діяльністю (чеки, платіжні доручення, розрахунково-платіжні та платіжні відомості, документи на видання товарно-матеріальних цінностей тощо), візує директор коледжу та головний бухгалтер.

Згідно наказу директора коледжу та затвердженої нотаріально картки підписів, заступник директора з навчальної роботи та заступник головного бухгалтера, мають право другого підпису в різі відсутності директора та головного бухгалтера.

4. Основним джерелом інформації про діяльність Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну є звітність. Фінансова звітність характеризує фінансовий та майновий стан коледжу та відображає результати його діяльності.

5. Метою складання фінансових та бюджетних звітів є надання користувачам повної, правдивої та об'єктивної інформації про фінансовий та майновий стан коледжу, результати господарської діяльності та виконання кошторисів за звітній період.

6. Автоматизація обробки обліково-економічної інформації є вирішальним фактором підвищення оперативності, аналітичності та достовірності даних бухгалтерського обліку.

Багато корпорацій розробляють і впроваджують в Україні пакети прикладних програм з комплексної автоматизації бухгалтерського обліку в бюджетних установах з виходом на баланс та інші форми звітності.

3 АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ АНАЛІЗУ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ДНІПРОВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО КОЛЕДЖУ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

3.1 Аналіз джерел фінансування діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну

Фінансове забезпечення закладів вищої освіти України не забезпечується повною мірою бюджетними коштами. Фінансування закладів освіти здійснюється за рахунок державних коштів та коштів фізичних та юридичних осіб. Частина коштів, отриманих із джерел власних надходжень, становить вагомую частину у фінансовому забезпеченні закладів, у зв'язку із чим виникає необхідність аналізу оптимального співвідношення джерел фінансування та формування шляхів його подальшої оптимізації.

Проблематиці аналізу фінансового забезпечення закладів вищої освіти присвячено праці вітчизняних науковців, серед яких: Т.В. Рижа [108], Н.М. Дробот [109], Н.М. Різник [110], О.М. Бачинська [110] та ін. Незважаючи на ґрунтовні напрацювання у цьому напрямі, проблему аналізу обсягу фінансування коледжів бюджетної сфери досліджено недостатньо.

На сучасному етапі розвитку ринкових відносин в Україні вагоме значення має й розвиток системи освіти. Фінансове забезпечення коледжів визначається державою і є методом фінансового механізму, що передбачає вплив на соціально-економічний розвиток країни. Коледж бюджетної сфери є юридичною особою, має власне майно та наділяється основними та обіговими засобами. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», для забезпечення безперебійного функціонування та виконання суспільних функцій, що покладені на коледжі як бюджетні установи, ними може провадитися освітня, господарська, інноваційна, наукова, фінансова діяльність.

В Україні фінансування закладів вищої освіти здійснюється за рахунок

бюджетного та не бюджетного фінансування. Форми та обсяги фінансування закладу визначаються у законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про державний бюджет України», що ухвалюється на відповідний календарний рік. Обсяг видатків на освіту залежить від чинників, що визначаються Кабінетом Міністрів України. Серед них:

- фінансові нормативи бюджетного забезпечення одного студента;
- кількість студентів у закладі вищої освіти;
- необхідна кількість педагогічних ставок на наявне число студентів;
- необхідна матеріально-технічна база;
- обсяг бюджету, з якого здійснюється фінансування.

Характеристика коледжів відповідно до форми власності розкривається Господарським кодексом України.

Порядок та джерела фінансування закладів вищої освіти відображено у Законі України «Про вищу освіту» та Бюджетному кодексі України. Форми фінансування коледжів відповідно до чинного законодавства представлено на рисунку 3.1.

Рисунок 3.1 відображає, що заклад вищої освіти має додаткові джерела фінансування, які в тому числі можуть бути отримані в результаті ведення власної господарської діяльності. Використання власних надходжень спеціального фонду коледжу чітко регламентоване законодавством, як і використання коштів загального фонду.

Основним джерелом фінансування Дніпровського коледжу технологій та дизайну є державний бюджет та забезпечується коштами, отриманими із загального фонду та спеціального фондів бюджету. Фінансування - це процес виділення коштів на видатки, яке в коледжі здійснюється на підставі затвердженого кошторису.

У відповідності до статті 2 пункту 6 Бюджетного кодексу «бюджетне асигнування - повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження» [108].

Рисунок 3.1 – Форми фінансування коледжів державної і комунальної власності України

Для того, щоб виконувати свої функції, визначенні положенням чи статутом, бюджетній установі насамперед потрібен план, що визначає доходи, які вона має отримати протягом бюджетного періоду, та відповідні видатки, які будуть проведені для здійснення нею своїх повноважень. Кошторис і є таким плановим документом бюджетної установи.

Згідно з п.1 порядку складання, розгляду і затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінетом Міністрів України від 28.02.2002 № 228 [109], кошторис – це основний плановий документ, який надає повноваження бюджетній установі щодо отримання доходів та здійснення видатків, визначає обсяг і спрямування коштів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення цілей, визначених на рік відповідно до бюджетних призначень.

Граничні розміри фінансування із бюджету на рік з розбивкою по кварталах передбачаються в річному розписі доходів і видатків відповідного бюджету, в кошторисах доходів і видатків бюджетних установ і називаються бюджетними асигнуваннями[110].

До доходів спеціального фонду коледжу належать:

- плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством (плата за контрактне навчання, підготовчі курси для абітурієнтів);
- надходження від додаткової діяльності (плата за мешкання у двох гуртожитках коледжу);
- плата за оренду майна (коледж має 12 орендарів);
- надходження від реалізації майна (реалізація металобрухту та макулатури при списання товарно-матеріальних цінностей);
- інші джерела власних надходжень (благодійні внески, гранти та дарунки).

Для підтримки конкурентних позицій та збільшення обсягу власних надходжень коледжу бюджетної сфери необхідно приділяти увагу диверсифікації платних послуг. Це передбачає:

- моніторинг актуальності спеціальностей та навчальних програм до потреб ринку праці;
- розширення переліку спеціальностей та додаткових платних освітніх послуг (курси, перепідготовка кадрів та ін.);
- раціональне та ефективне використання навчальних та господарських площ.

В бюджетних установах видатки можуть бути двох видів: касові та фактичні. Нараховані і оплачені видатки обліковуються як касові, а нараховані, але не виплачені – вважаються фактичними [111].

Кошторис бюджетних установ має такі складові частини:

- загальний фонд, який містить обсяг надходжень із загального фонду бюджету та розподіл видатків за повною економічною класифікацією

видатків на виконання бюджетною установою основних функцій або розподіл надання кредитів з бюджету за класифікацією кредитування бюджету;

– спеціальний фонд, який містить обсяг надходжень із спеціального фонду бюджету на конкретну мету та їх розподіл за повною економічною класифікацією видатків на здійснення відповідних видатків згідно із законодавством, а також на реалізацію пріоритетних заходів, пов'язаних з виконанням установою основних функцій, або розподіл надання кредитів з бюджету згідно із законодавством за класифікацією кредитування бюджету [110].

Розроблення кошторису бюджетної установи спрямоване на розв'язання двох основних завдань: визначення обсягу доходів і видатків, пов'язаних із діяльністю окремих структурних одиниць та підрозділів установи; забезпечення покриття видатків фінансовими ресурсами із різних джерел.

Перевірка дотримання законодавства при складанні кошторису, по суті, є одним з найважливіших контрольних заходів. Важливим є аналіз змісту наказів, що видавалися в установі стосовно фінансово-господарської діяльності.

Удосконалення обліку, посилення його контрольних функцій за господарською та фінансовою діяльністю установи – основний шлях покращення дотримання фінансово-бюджетної дисципліни. Відображаючи всі операції, пов'язані з освоєнням кошторису витрат, бухгалтерський облік дозволяє не тільки систематично зіставляти їх з плановими показниками, а ще й виявляти відхилення фактичних витрат від планових, визначити найголовніші напрямки витрат та підвищувати рівень бюджетного кошторисного планування в цілому. Висока якість облікової інформації створює умови ефективної реалізації всіх без винятку функцій управління.

Таблиця 3.1 – Аналіз структури і динаміки фінансування Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну

Показники	Надходження		Відхилення	
	Минулий 2017 рік, грн.	Звітний 2018 рік, грн.	грн. (+,-)	%
Надходження коштів усього	15945226	20141760	+4196534	126,3
1. Надходження коштів із загального фонду бюджету У (%) до коштів всього	15274242	19334760	+4060518	126,6
	95,8	96	+0,2	-
2. Надходження коштів із спеціального фонду бюджету, у т. ч:	670984	807000	136016	120,3
У (%) до коштів всього	4,2	4,2	-	-
2.1. Плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	10810	13343	+2533	123,4
У (%) до коштів спецфонду	1,6	1,7	+0,1	-
2.2. Надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності	654769	788252	+133483	120,4
У (%) до коштів спецфонду	97,6	97,7	+0,1	-
2.3. Надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна)	5405	5405	-	-
У (%) до коштів спецфонду	0,8	0,6	-0,2	-

Одним з методів аналізу доходів і видатків бюджетної установи є оцінка структури і динаміки її фінансування з розбивкою на загальний і спеціальний фонди, за 2017 та 2018 роки, що безпосередньо наведено у таблиці 3.1.

За проведеним аналізом структури і динаміки фінансування бюджетної установи за 2017 та 2019 роки можемо зробити наступні висновки:

1. Загальний обсяг фінансування у звітному 2018 році порівняно з минулим 2017 роком збільшився на 4196534 грн. (126,3 %), що оцінюється позитивно, оскільки свідчить перш за все про збільшення обсягів фінансування коледжу;

2. Сама структура фінансування за ці роки стабільна, зокрема у минулому році кошти загального фонду становили 95,8%, а спеціального фонду 4,2 %, що приблизно дорівнює показникам звітнього року в розрізі як загального так і спеціального фондів, бо кошти загального фонду 2018 року

становили 96%;

3. Сумарно спеціальний фонд у звітному році порівняно з минулим збільшився на 136016 грн., що у відносному значенні рівне 20,3%;

4. У структурі спеціального фонду зросла на 23,4% величина коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами і на 20,5 % величина коштів від надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності. Залишилася не змінною величина коштів надходження бюджетних коштів від реалізації майна;

5. Зростання величини спеціального фонду на 136016 грн. спричинене збільшенням у його складі на 2533 грн. (123,4%) величини коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами, на 133483 грн. (120,4%) величини коштів від надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності.

Оцінка структури і динаміки її фінансування з розбивкою на загальний і спеціальний фонди, за 2018 та 2019 роки, наведено у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Аналіз структури і динаміки фінансування Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну

Показники	Надходження		Відхилення	
	Минулий 2018рік, грн.	Звітний 2019 рік, грн.	грн. (+,-)	%
Надходження коштів усього	20141760	18246539	-1895221	90,6
1. Надходження коштів із загального фонду бюджету	19334760	17278139	-2056621	89,4
У (%) до коштів всього	96	94,7	-1,13	-
2. Надходження коштів із спеціального фонду бюджету, у т. ч:	807000	968400	161400	120
У (%) до коштів всього	4,2	5,3	+1,1	-
	0,6	0,7	+0,1	-
2.1. Плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	13343	16010	2667	120
У (%) до коштів спецфонду	1,7	1,6	-0,1	-
2.2. Надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності	788252	945904	157652	120
У (%) до коштів спецфонду	97,7	97,7	-	-

Продовження таблиці 3.2

2.3. Надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна) У (%) до коштів спецфонду	5405	6486	+1381	120
--	------	------	-------	-----

За проведенням аналізом структури і динаміки фінансування бюджетної установи за 2018 та 2019 роки можемо зробити наступні висновки:

1. Загальний обсяг фінансування у звітному 2019 році порівняно з минулим 2018 роком скоротився на 1895221 грн. (90,6 %), що оцінюється негативно, оскільки свідчить перш за все про зменшення обсягів фінансування коледжу.

2. Сама структура фінансування більш менш стабільна, зокрема у минулому році кошти загального фонду становили 96%, а спеціального фонду 4,2 %, у звітному році ситуація майже не змінилася і кошти загального фонду у загальній сумі склали 94,7%, що на 1,3% менше минулого року.

Що стосується спеціального фонду він зменшився на 1,3%. Отже, загальну структуру фінансування можна вважати незмінною, принаймні її зміна не є суттєвою;

3. Сумарно спеціальний фонд у звітному році порівняно з минулим збільшився на 161400 грн., що у відносному значенні рівне 20%;

4. У структурі спеціального фонду зросла на 20% величина коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами, зросла на 20% величина коштів як надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності та зросла на 20% величина коштів, надходження бюджетних коштів від реалізації майна;

5. Зростання величини спеціального фонду на 161400 грн. спричинене завищенням у його складі на 2667 грн. (120%) величини коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами, завищенням на 157652 грн. (120%) величини коштів як надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності та завищенням на 1381 грн. (120%) величини коштів, отриманих як надходження бюджетних коштів від реалізації.

Співвідношення фінансових надходжень представлено на рис. 3.2.

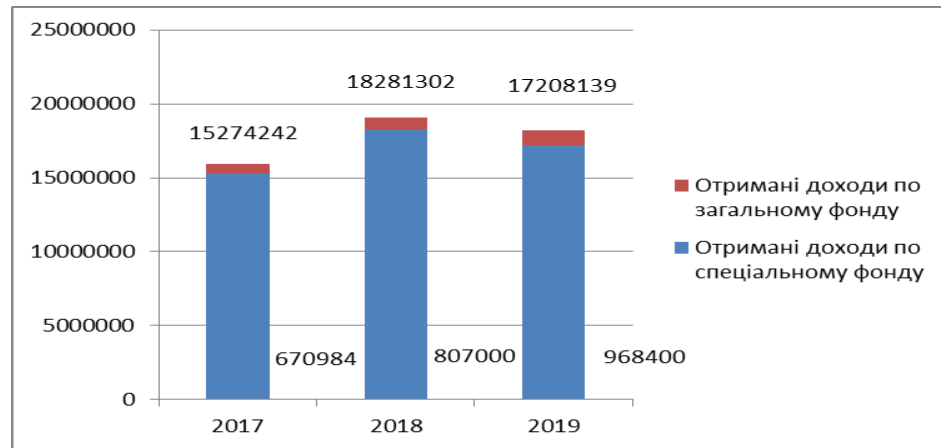

Рисунок 3.2 – Співвідношення доходів загального та спеціального фондів Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну

Як видно з рисунку 3.2., за період 2017–2019 років частка доходів спеціального фонду у загальній сумі доходів досить нестабільна, вона то збільшується то зменшується. Станом на 2017 рік частка спеціального фонду від загальної суми надходжень становила 4,2%, у 2019 році – 5,3%.

Отже, результати проведеного аналізу за період 2017-2019 років показали, що стан фінансування Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну зазнає як структурних, так і динамічних зрушень. Загальна сума всіх надходжень зростала на 14,4%, із них за загальним фондом надходження зросли на 13,1%, а за спеціальним збільшилася на 44,3%. Беручи до уваги офіційний рівень інфляції в Україні [111] (112,4% – 2016 р., 113,7% – 2017 р., 109,8% – 2018 р., 104,1% – 2019 р.), збільшення обсягу надходжень за загальним фондом є реальним підвищенням фінансування, адже достатньо покриває необхідні видатків з урахуванням зростання цін. Також, спостерігається позитивна динаміка збільшення надходжень за спеціальним фондом, що дає можливість покрити необхідні та додаткові видатки на утримання коледжу, бо платні послуги забезпечують коледж необхідними ресурсами для створення додаткових робочих місць та капітальних вкладень.

Аналіз кошторису бюджетних установ є важливим для перевірки

ефективності витрачання бюджетних коштів. Аналіз необхідний для виявлення ризиків порушення розрахункової дисципліни фінансово-бюджетної установи. Основним шляхом покращення дотримання фінансово-бюджетної дисципліни є вдосконалення обліку, посилення контрольних функцій за господарською та фінансовою діяльністю установи.

Отже, завдяки аналізу кошторису для бюджетних установ здійснюється кількісна та якісна характеристика тих змін і відхилень від планових показників, які відбуваються в установах, що має величезне значення для ефективного контролю, планування та вдосконалення діяльності бюджетної установи. Важливу роль в управлінні діяльністю бюджетних установ відіграють раціональна організація та методика обліку й аналізу результатів виконання кошторису.

3.2 Аналіз використання ресурсів загального та спеціального фондів

Всі видатки, які здійснюються в ході діяльності мають бути чітко сплановані та відображенні у основному фінансовому документі установи - кошторисі. У ньому відображається, як заплановані протягом року або іншого періоду доходи так, і видатки. Аналіз кошторису має дати відповіді на цілеспрямованість та доцільність запланованих доходів та видатків.

Видатки формуються за рахунок отриманих із бюджету асигнувань, що у обсязі передбаченому відповідним кошторисом. Так, виконання кошторису полягає в перерахуванні бюджетних коштів фізичним та юридичним особам, у використанні перерахованих коштів, а також у витрачанні їх на потреби установи за прийнятими в кошторисі нормами видатків.

Тому показниками виконання кошторису є суми, заявлені у кошторисі, а також касові та фактичні видатки, які відображаються за відповідною бюджетною класифікацією видатків [54].

Вивчення динаміки запланованих видатків у розрізі статей розкриває їх

сутність та показує основні напрямки витрачання коштів, а також можливість скорочення витрат за рахунок ефективного використання бюджетних асигнувань, що встановлено за даними управлінського обліку. Поряд із цим необхідно зазначити, що має мати місце не просто скорочення видатків, а й аналіз діяльності установи для безперебійної її діяльності та втрати якості послуг, які нею надаються.

Динаміка показників загального фонду кошторису по здійснених видатках за 2017-2018 роки відображено у табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Показники виконання загального фонду кошторису по видатках за 2018-2019 роки Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну

Заплановані видатки та статті витрат	Рік				Абсолютне відхилення, грн.	Відносне відхилення, %
	2017		2018			
	грн.	% структури	грн.	% структури		
Видатки заплановані	14719281,55	х	16565880	х	1846598,45	х
Видатки проведені, у т.ч.:	14650701,41	100	15906253,01	100	1255551,6	0
Оплата праці	8335133	56,89	9438079	59,34	1102946	2,45
Нарахування на оплату праці	1839053,80	12,55	2098359	13,19	259305,20	0,64
Використання товарів і послуг	982048,18	6,71	510349,60	3,21	-471698,58	-3,42
Видатки на комунальні послуги	970416,39	6,62	1162535,55	7,31	192119,16	0,69
Соціальне забезпечення та стипендія	2524050,04	17,23	2696929,86	16,95	172879,82	-0,28

Як видно із наведеної таблиці у 2017 році фінансування установи проведено не повністю, недофінансування становило 65580,14 гривень, проте всі видатки необхідні для діяльності установи здійснено у повному обсязі., найбільшу питому вагу у структурі проведених видатків складають видатки на оплату праці 56,89 відсотка, у загальному разом із нарахуваннями їх сума у відсотковому значення становить 69,44 відсотка.

У 2018 році фінансування установи проведено не повністю, недофінансування становило 659626,99 гривень, проте всі видатки необхідні для діяльності установи здійснено у повному обсязі.

Розглядаючи наведені данні слід зауважити, що за даними звітності суми видатків профінансовані по загальному фонду відповідають отриманим коштам. Одночасно сума видатків за аналізований період збільшилася на

1255551,60 гривень, що відбулося в основному за рахунок статті оплати праці та нарахування на оплату праці, і це пов'язано з підвищенням в Україні рівня оплати праці в 2018 році в секторі освіти.

За період 2018 року зросла сума витрат на оплату праці працівників на 2,45 % або 1102946 гривень, та зросла сума нарахувань на заробітну плату на 0,64 % або 259305,20 грн. і пов'язано із різким зростанням мінімальної заробітної плати у 2018 році.

Також, змін зазнали в бік збільшення і видатки на комунальні послуги на 0,69% в сумі 192119,16 грн., що фактично не впливає на загальні аналізовані показники.

Негативним фактором є те, що за цей період є значні зменшення суми видатків з використання товарів і послуг на 3,42% та у сумі 471698,58 грн., що відбивається на матеріально-технічній базі коледжу. Вказаний показник має дуже негативну тенденцію за аналізований період, та може стати підставою для зниження якості послуг, які надаються установою. Соціальне забезпечення збільшилося, але незначно на 0,28% у сумі 172879,82 грн. і в основному не впливає на загальні аналізовані показники.

Враховуючи, що аналізований період становить 2017-2019 роки, доцільно провести аналогічний аналіз за період 2018-2019 роки, який відображено в таблиці 3.4.

З таблиці видно, що у аналізованому періоді сума видатків зросла на 1012126 гривень, всі видатки в 2019 році профінансовано у повному обсязі.

Аналізуючи дані відображені у таблиці встановлено, що протягом періоду не значно зросли видатки на оплату праці на 886220 гривень або 0,61%, що пов'язано із зростанням окладів відповідно до мінімальної заробітної плати, і це є позитивним фактором у мотиваційній частині працівників.

Таблиця 3.4 – Показники виконання загального фонду кошторису по видатках за 2018-2019 роки коледжу

Заплановані видатки та	Рік		Відносне
------------------------	-----	--	----------

статті витрат	2018		2019		не відхи- лення, грн.	відхи- лення, %
	грн.	% струк- тури	грн.	% струк- тури		
Видатки заплановані	16565880	х	17578006	х	1012126	х
Видатки проведені, у т.ч.:	15906253,01	100	17578006	100	1671852,99	0
Оплата праці	9438079	59,34	10324299	58,73	886220	-0,61
Нарахування на оплату праці	2098359	13,19	2271345	12,92	172986	-0,27
Використання товарів і послуг	510349,60	3,21	730632	4,16	220282,4	0,95
Видатки на комунальні послуги	1162535,55	7,31	1294278	7,36	131742,45	0,05
Соціальне забезпечення та стипендія	2696929,86	16,95	2957452	16,83	260522,14	-0,12

Також позитивним фактором є те, що у періоді крім видатків на оплату праці і відповідно нарахувань на неї, решта статей видатків також зазнали позитивної динаміки до зростання, але також не значного. Зокрема відбулось збільшення видатків на використання товарів і послуг на 0,95 відсотка або на 220282,40 гривень, що позитивно відбивається на матеріально-технічній базі коледжу. Видатки на комунальні послуги зросли на 131742,45 грн. або на 0,05% а сума видатків на соціальне забезпечення зросли на 260522,14 або 0,12%. Доцільно також відмітити позитивну тенденцію у застосуванні методів управлінського обліку, зокрема у зміні навчального процесу та оптимізації у наслідок цього понесених витрат на обслуговування коледжу.

Для визначення реального фінансового положення навчального закладу доцільно провести структурно-динамічний та параметричний аналіз.

Джерелами інформації для проведення аналізу є первинні бухгалтерські документи та дані фінансової звітності, яка складається в установі.

Проведення аналізу на підставі даних відповідно до офіційної звітності дає відслідкувати процеси джерел фінансування та витрачання коштів та їх необхідний обсяг, як у цілому по установі, так і по окремих статтях видатків.

Важливим етапом аналізу визначених у кошторисі видатків співставлення касових та фактичних видатків. Більшість вчених економістів

розглядають те, що касові видатки визначають рух грошових коштів, наданих установі, а фактичні їх освоєння.

Аналіз касових та фактичних видатків, є одним з показників, який відображає на скільки в установі виконується кошторис, а також вчасно забезпечується фінансування доходів по запланованих статтях. У ідеальних умовах, коли немає затримок щодо надходження коштів, касові видатки дорівнюють фактичним.

Проте, на практиці дані про касові і фактичні видатки дуже рідко збігаються, так, як фактично не всі операції про отриманню чи витрачання коштів проходять в один і той самий день, або розрахунковий період, що пов'язано із особливостями, як бюджетної установи так і банківського сектору [54].

Тому параметричний аналіз касових та фактичних видатків загального та спеціального фондів забезпечується через розрахунок наступних коефіцієнтів, використовуючи дані кошторисів та дані фінансової звітності відображеної на (Додатки С, Т)

1. Коефіцієнт співвідношення касових видатків і фактичних (за фінансуванням певними фондами):

$$K_{\text{кв(з)}} 2019 = \text{КВ} / \text{ФВ} \quad (3.1)$$

$$K_{\text{кв(с)}} 2019 = \text{КВ} / \text{ФВ} \quad (3.2)$$

де $K_{\text{кв(з)}}$, $K_{\text{кв(с)}}$ – коефіцієнти співвідношення за загальним та спеціальним фондами;

КВ – касові видатки;

ФВ – фактичні видатки за певний період.

Нормативне значення 1, перевищення свідчить про наявність дебіторської заборгованості, недостатність кредиторської.

$$K_{\text{кв(з)}} 2019 = 17578006 / 17578006 = 1,0$$

$$K_{\text{кв(с)}} 2019 = 595314,80 / 595314,80 = 1,0$$

Значення коефіцієнтів дорівнює 1, що відповідає нормативному значенню та свідчить про вчасне фінансування всіх видатків і відсутність

дебіторської заборгованості за зобов'язаннями поточного року.

2. Коефіцієнт (обсяг) фактичних видатків загального фонду на одного працюючого:

$$K = \Phi B_z / \text{Чс} \quad (3.3)$$

$$K = \Phi B_c / \text{Чс} \quad (3.4)$$

де ΦB_z , ΦB_c – фактичні видатки загального та спеціального фондів, грн.;

Чс – середньо облікова кількість осіб на кінець звітної періоду.

Показник показує кількість фактично сплачених коштів у розрахунку на одного працюючого незалежно від його статусу. Показник характеризує ефективність діяльності установи.

$$K_z 2019 = 17578006 / 130 = 135215,43 \text{ грн.}$$

$$K_c 2019 = 595314,80 / 130 = 4579,35 \text{ грн.}$$

У середньому установою було здійснено видатків на одного працівника по загальному фонду у сумі 135215,43 грн. та спеціальному фонду 4579,35 грн.

3. Відношення планових надходжень коштів за звітний період (за певними фондами):

$$K_z = P_z / \Phi_z \quad (3.5)$$

$$K_c = P_c / \Phi_c \quad (3.6)$$

де P_z , P_c – планові надходження за загальним та спеціальним фондами;

Φ_z , Φ_c – фактичні надходження за загальним та спеціальним фондами.

Показник є безпосередньою характеристикою виконання кошторису.

$$K_{zf} 2019 = 117578006 / 117578006 = 1,0$$

$$K_{cf} 2019 = 651722 / 574529,64 = 1,13$$

Вказаний показник відображає реальне виконання запланованих видатків до одержаних установою доходів, тобто відображає відповідність доходів та видатків. Показник показує, що кошторис по загальному фонду виконано у повному обсязі, як по витратах так і по доходах, а по спецфонду

фактичні надходження не виконують планове завдання .

4. Відношення видатків до доходів:

$$K_{\text{заг.ф.}} = \text{Видатки} / \text{Доходи} \quad (3.7)$$

$$K_{\text{спец.ф.}} = \text{Видатки} / \text{Доходи} \quad (3.8)$$

Розрахунок проведений за допомогою зазначених формул відображає на скільки діяльність із планування та освоєння коштів ефективна, визначає відсоткові відхилення щодо недоотримання коштів або невміння ними розпоряджатись. Нормативне значення цього показника становить 1.

$$K_{\text{заг.ф.}} 2019 = 17578006 / 17578006 = 1,0$$

$$K_{\text{спец.ф.}} 2019 = 595314,80 / 574529,64 = 1,04$$

Розрахунок коефіцієнту показує, що доходи та видатки по загальному фонду на рівні, що є позитивним у діяльності навчального закладу, а по спеціальному фонду витрати вищі ніж доходи, що є негативним у діяльності навчального закладу, але вони повністю покриті за рахунок існуючого залишку на 01.01.2019 року у достатній кількості коштів.

5. Коефіцієнт відношення видатків загального (ВЗ) та спеціального (ВС) фондів до власного капіталу:

$$K_{\text{заг.ф.}} = \text{ВЗ} / \text{ВК} \quad (3.9)$$

$$K_{\text{спец.ф.}} = \text{ВС} / \text{ВК} \quad (3.10)$$

Розрахунок коефіцієнта проводиться за даними форми «Баланс» (Додаток У) та показує можливість забезпечення сплати видатків за рахунок власних коштів навчального закладу.

$$K_{\text{заг.ф.}} 2019 = 17578006 / 18340110 = 0,96$$

$$K_{\text{спец.ф.}} 2019 = 595314,80 / 18340110 = 0,03$$

Розрахунок коефіцієнту показує, що власний капітал станом на 01.01.2020 року в змозі забезпечити сплату видатків загального та спеціального фондів за 2019 рік в повному обсязі, але сума власного капіталу для погашення цих видатків гранична, і якщо необхідно буде цим скористатися то від суми власного капіталу залишиться тільки 0,1% у сумі 166789,20 грн.

Аналіз виконання кошторисних призначень Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну по використанню енергетичних ресурсів та інших комунальних послуг показує, що вони займають друге місце після видатків на оплату праці, і розглядаючи їх у динаміці необхідно скласти аналітичну таблицю 3.5.

Таблиця 3.5 – Видатки на оплату енергоносіїв за 2017-2019 роки Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну

Стаття витрат із оплати комунальних послуг	Рік			Абсолютне відхилення, грн.	
	2017	2018	2019	2018 до 2017	2019 до 2018
Оплата теплопостачання	465463,54	598472,11	916521	133008,57	318048,89
Оплата водопостачання та водовідведення	72291	38193,69	72058	-34097,31	33864,31
Оплата електроенергії	421904,93	507815,90	1186963	85910,97	679147,10
Оплата природного газу	10756,92	18053,85	18736	7296,93	682,15
Разом	970416,39	1162535,55	1294278	192119,16	131742,45

З наведених розрахунків видно, що у 2018 році видатки у порівнянні до 2017 року зросли на 192119,16 гривень, та у 2019 році до 2018 року витрати збільшилися на 131742,45 гривень, що пов'язано із підвищенням тарифів на комунальні послуги та необхідністю збільшення витрат вході навчального процесу для підтримки необхідного рівня комфорту.

Виходячи з проведеного аналізу виконання ресурсів загального та спеціального фондів та даних бюджетної звітності за 2019 рік Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну можна зробити наступні висновки: касові та фактичні видатки за загальним фондом кошторису є рівними; коефіцієнт співвідношення касових і фактичних видатків спеціального фонду склав 1,13; обсяг фактичних видатків загального фонду на 1 працюючого склав 135215,43 грн.; обсяг фактичних видатків спеціального фонду на 1 працюючого склав 4579,35 грн.; коефіцієнт відношення видатків до доходів за спеціальним фондом склав 1,04.

Проведений аналіз свідчить про те що майже всі власні надходження були використані у звітному періоді.

3.3 Контроль дотримання фінансового законодавства в бюджетній сфері

Контроль дотримання фінансового законодавства в бюджетній установі – це сукупність заходів, які проводять уповноважені органи з метою перевірки законності, доцільності та ефективності використання бюджетних коштів установою.

Контроль за дотриманням бюджетного законодавства спрямований на забезпечення ефективного і результативного управління бюджетними коштами та здійснюється на всіх стадіях бюджетного процесу його учасниками відповідно до законодавства, а також забезпечує:

- оцінку управління бюджетними коштами (включаючи проведення державного фінансового аудиту);
- правильність ведення бухгалтерського обліку та достовірність фінансової і бюджетної звітності;
- досягнення економії бюджетних коштів, їх цільового використання, ефективності і результативності в діяльності бюджетних установ шляхом прийняття обґрунтованих управлінських рішень;
- проведення аналізу та оцінки стану фінансової і господарської діяльності бюджетних установ;
- запобігання порушенням бюджетного законодавства та забезпечення інтересів держави у процесі управління об'єктами державної власності;
- обґрунтованість планування надходжень і витрат бюджету.

Завданнями контролю в бюджетній установі є перевірка всіх процесів та етапів ведення бухгалтерського обліку та складання звітності, а саме:

- дотримання правил ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності;
- дотримання соціальних гарантій працівників;
- дотримання платіжної дисципліни;
- недопущення фіктивних фінансових операцій і відмивання

грошей;

- недопущення нецільового і неефективного використання бюджетних коштів;
- недопущення нецільового використання фінансових ресурсів, отриманих за пільгами з оподаткування;
- дотримання порядку та процедур державних і комунальних закупівель;
- недопущення нецільового і неефективного використання майна державної і комунальної власності;
- недопущення нецільового використання кредитів і позик, отриманих під гарантії Уряду.

Метод контролю в бюджетних установах є вираженням засад загального підходу до об'єкта контролю. В основі цих засад лежить поєднання загальнонаукових і специфічних прийомів пізнання, що дають можливість комплексно вивчити законність, достовірність, доцільність і економічну ефективність господарських і фінансових операцій та процесів на основі використання облікової, звітної, нормативної та іншої економічної інформації в поєднанні з дослідженням фактичного стану об'єкта контролю.

Відповідно до методики контролю в бюджетних установах є сукупність технічних (методичних) прийомів контролю, яка дає змогу всебічно, повно і об'єктивно дослідити господарські і фінансові операції підприємства, установи чи організації незалежно від форми і часу їх здійснення з метою виявлення, усунення і попередження порушень у використанні фінансових ресурсів.

Загально науковими прийомами визнаються аналіз і синтез, індукція і дедукція, аналогія і моделювання, абстрагування і конкретизація, системний і функціонально-вартісний аналіз тощо.

Держава за допомогою законодавчо-правових актів установлює конкретні види платежів (податків, зборів, мита) і порядок їх зарахування в державні грошові фонди, визначає напрями використання фінансових

ресурсів, принципи їх розподілу і т.д. Інакше кажучи, вона здійснює це з допомогою фінансового права, а контроль за дотриманням цього права учасниками бюджетного процесу покладено на суб'єктів як внутрішнього, так і зовнішнього державного аудиту.

Внутрішнім контролем є комплекс заходів, що застосовуються керівником для забезпечення дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, завдань, планів і вимог щодо діяльності бюджетної установи та її підвідомчих установ.

Внутрішній аудит спрямований на удосконалення системи управління, запобігання фактам незаконного, неефективного та не результативного використання бюджетних коштів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності бюджетної установи та підвідомчих їй бюджетних установ, поліпшення внутрішнього контролю. Послідовність здійснення внутрішнього аудиту розташовано на рисунку 3.2.

Основні засади здійснення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту та порядок утворення підрозділів внутрішнього аудиту визначаються Кабінетом Міністрів України [31].

Система внутрішнього контролю Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну ґрунтується на принципах системи внутрішнього аудиту бюджетних установ, яку можна розглянути на рис. 3.3.

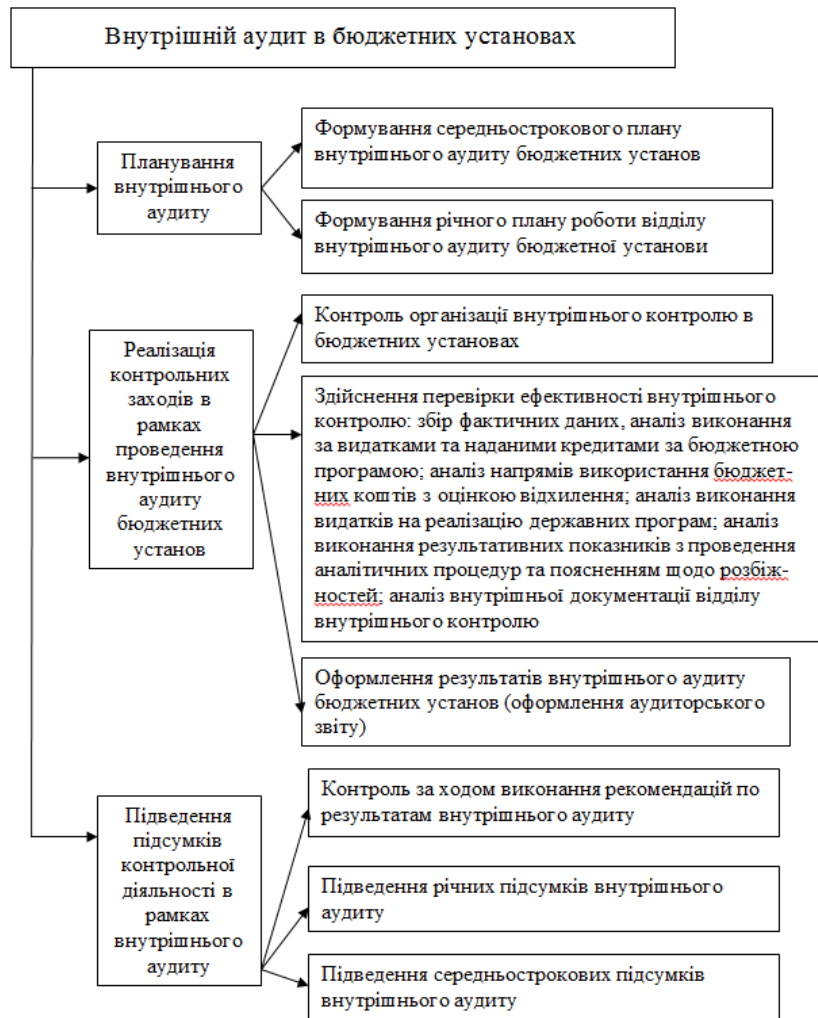

Рисунок. 3.3 – Система внутрішнього аудиту бюджетних установ

У процесі аудиторської перевірки необхідно керуватись такими нормативними документами:

- Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-XIV [24];
- Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженим Постановою Правління НБУ від 29.12.2017 р. № 148 [19];
- Наказом Мінфіну України № 1203 «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку для державного сектору» від 31.12.13 р. [57];
- Постановою правління НБУ від 12.11.2003 р. № 492 «Про

затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків – резидентів і нерезидентів»;

– Наказом Міністерства фінансів України від 22.06.2012 р. № 758 «Про затвердження Порядку відкриття та закриття рахунків в національній валюті в органах Державної казначейської служби України.

Починаючи дослідження, аудитору доцільно отримати якомога повнішу інформацію про внутрішній контроль на досліджуваній ділянці обліку. Аудитор визначає для себе об'єкти підвищеної уваги під час планування контрольних процедур, послідовність етапів проведення аудиту, конкретні джерела отримання даних, уточнює аудиторський ризик.

Проведення аналізу діяльності бюджетної установи надає необхідну інформацію зовнішнім та внутрішнім користувачам для розгляду та прийняття відповідного управлінського рішення, та забезпечує розуміння бухгалтерських операції, а не лише фіксування фактів надходження або витрачання коштів.

Враховуючи специфіку фінансування установ з бюджету, основною метою аналізу є пошук резервів зниження витрат її діяльності. Тобто проведення аналізу є одним із важливих інструментів для прийняття управлінського рішення, який необхідно застосовувати у діяльності установи.

Фінансування бюджетної установи за рахунок державних коштів спонукає до того, що аналіз діяльності має проводитись на всіх етапах складання кошторису.

Основними завданнями аналізу діяльності бюджетної установи є:

- вивчення попиту населення в освіті у необхідних обсягах;
- аналіз задоволення попиту у послугах освітніх установ;
- оцінка ефективності використання ресурсів;
- виявлення відхилень фактичних показників від запланованих та пошук резервів;

- підготовка детальної інформації для складання оптимальних управлінських рішень [54].

Зазначені вище завдання та напрямки проведення є аналогічними для всіх бюджетних установ та розраховуються при проведенні аналізу їхньої діяльності. У разі потреби, вказані завдання можуть деталізуватись залежно від галузі та діяльності, а також по окремих видах ресурсів та операціях.

Розрахунок таких показників проводиться як за визначеними методиками так і з погляду власних розроблених методик. Основними напрямками аналізу діяльності коледжу є: джерела доходів та напрямків доцільності витрат; використання трудових ресурсів та оплати праці; не фінансових та матеріальних активів і пасивів; дебіторської та кредиторської заборгованості.

На останньому етапі аналізу, вивчаються отриманні його результати для виявлення відхилень від планових показників та пошук резервів у разі їх відхилення із негативними тенденціями. У подальшому керівництвом навчального закладу приймають всі відповідні рішення щодо коригування діяльності установи із урахуванням отриманих результатів аналізу.

3.4 Шляхи оптимізації аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну

Сьогодні стан сучасної вищої освіти віддзеркалює ті проблеми, які існують у державі. Рівень розвитку вищої освіти характеризується нелегким фінансовим становищем, вихід з якого пов'язаний з побудовою нових фінансових економічних відносин.

Організації, які фінансуються із бюджету, мають деякі особливості, які необхідно прийняти до уваги при оптимізації результатів діяльності установи:

– фінансування бюджетних організацій здійснюється шляхом розподілу бюджетних ресурсів від розпорядників бюджетних коштів вищого рівня.

Товарно-грошові відносини в невиробничій сфері носять в основному односторонній характер. Бюджетні організації надають широкий спектр послуг, які оплачуються не споживачем, а з державного бюджету на безповоротній основі;

- некомерційний характер діяльності змушує установу витрачати кошти не стільки у відповідності до фактичної необхідності в них, скільки виходячи із обсягу коштів, що виділяються.

У системі освіти останнім часом знижується рівень бюджетного фінансування і набуває розвитку процес залучення власних коштів

В Україні аналіз результатів діяльності бюджетних установ проводиться для визначення ефективності освоєння бюджетною установою обсягу виділених фінансових ресурсів для реалізації запланованих цілей. Таку форму оптимізації аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну необхідно застосовувати для підвищення ефективності використання коледжем фінансових ресурсів, виділених з бюджету у процесі виконання своєї господарської діяльності.

При цьому умовно можна виокремити дві основні, найчастіше використовувані форми аналізу використання фінансових ресурсів бюджетних установ: результативну та витратну (табл. 1).

Застосування результативної форми аналізу результатів діяльності коледжу передбачає дослідження і використання результатів оцінки для управління результатами кінцевої діяльності при встановленні лише верхніх меж витрат на таку діяльність шляхом затвердження витрат фінансових ресурсів на одиницю їх обсягу.

Таким чином, результативна форма аудиту ефективності використання фінансових ресурсів коледжу забезпечує його самостійність при прийнятті рішень і дає змогу повністю контролювати результати виконаної коледжем роботи, оскільки застосування результативної форми аналізу передбачає наявність планових і фактичних показників.

Таблиця 3.6 – Результати порівняння форм аналізу використання фінансових ресурсів бюджетних установ

№ з/п	Критерії	Назва аналізу	
		Витратна форма	Результативна форма
1	Об'єкт	Аналіз ефективності освоєння обсягу виділених фінансових ресурсів згідно з доведеними лімітами бюджетних зобов'язань	Аналіз досягнення поставлених перед бюджетними установами цілей і завдань у рамках бюджетної програми
2	Обсяг фінансових ресурсів, необхідних для діяльності бюджетної установи	Обсяг бюджетних коштів виділяється відповідно до проекту кошторису доходів і видатків, з урахуванням обсягу витрат минулого періоду та рівня інфляції	Обсяг бюджетних коштів виділяється відповідно до результатів, які повинні бути досягнуті
3	Характер аналізу ефективності використання фінансових ресурсів бюджетних установ	Оцінка відповідності понесених бюджетною установою витрат фінансових ресурсів виділеним бюджетним асигнуванням	Оцінка досягнутого бюджетною установою результату відповідно до запланованих показників
4	Отримання контрольних показників використання фінансових ресурсів бюджетних установ	Показники відповідності затвердженого кошторису доходів і видатків бюджетної установи її виконання, та виявлення фактів нецільового використання фінансових ресурсів	Показники виконання бюджетною установою кількісних і якісних завдань, на реалізацію яких були виділені фінансові ресурси з бюджету

Джерело: Складено автором за [11].

У результативній формі аналізу ефективності використання фінансових ресурсів бюджетних установ, крім арифметичних розрахунків, звірки фактичних витрат бюджетних установ з планованими величинами, правильністю та законністю здійснення бюджетними установами витрат фінансових ресурсів, береться до уваги соціально-економічна складова бюджетних програм, у межах яких використовуються фінансові ресурси, виділені з бюджету.

Основним внутрішнім документом бухгалтерії коледжу, що визначає методи та процедури обліку окремих об'єктів, є облікова політика. Під обліковою політикою розуміється сукупність принципів, методів та процедур, що використовуються коледжем при складанні та поданні фінансової звітності.

Облікова політика координує роботу бухгалтерів коледжу, надає їм обраний єдиний правильний підхід щодо відображення в обліку та звітності операцій бухгалтерського обліку, а також є одним із основних джерел інформації при перевірці порядку організації обліку навчального закладу.

Незважаючи на дійсно велике значення вказаного розпорядчого документу, часто, установи нехтують або взагалі його наявністю, або ж правильністю і повнотою його оформлення. Причинами такого явища можуть бути як недостатня обізнаність облікового персоналу, брак часу, недооцінка важливості і ролі установчого документа в організації облікового процесу установи.

Аналіз діючої облікової політики коледжу вказав на наявність у нього ряду недоліків, зокрема:

- відсутність чіткої структури наказу – відсутні чіткі розділи облікової політики, що стосуються окремих об'єктів обліку, одночасно наводиться інформація про контроль за виконанням кошторису видатків, принципи обліку видатків, застосування меморіально-ордерної форми обліку, систему оплати праці та порядок проведення інвентаризації. Такий виклад інформації ускладнює її розуміння та вимагає більших витрат часу на пошук необхідної;

- відсутність ряду положень щодо досліджуваної ділянки обліку (облік і аналіз результатів діяльності коледжу);

- відсутність додатків до облікової політики, які б деталізували порядок обліку окремих об'єктів, документального оформлення операцій та відображення їх у звітності установи (порядок відкриття аналітичних рахунків, Робочий план рахунків, кореспонденція субрахунків бухгалтерського обліку).

Вказані недоліки облікової політики установи негативно впливають на загальну організацію обліку та зменшують її ефективність. Зважаючи на вищезазначене, вважаємо за необхідне викласти облікову політику установи в

новій редакції та щодо досліджуваного об'єкту пропонуємо висвітлити положення щодо:

- відображення в обліку витрат майбутніх періодів. У залежності від трактування поняття «звітний період» під ним може розумітися або, виключно, рік, або квартал чи місяць. У залежності від значення поняття «звітний період» відрізняється порядок відображення операцій в бухгалтерському обліку. Найбільш оптимальним звітним періодом закриття витрат майбутніх періодів для установи вважаємо звітний квартал. У такому випадку, визнані витрати майбутніх періодів будуть включатися до витрат поточного періоду щоквартально на підставі первинних документів. Такий метод дасть змогу достатньо оперативно та систематично відобразити списання витрат майбутніх періодів та, водночас, зняти перенавантаження працівників бухгалтерії;

- порядку визнання доходів від необмінних операцій. Хоча Методичні рекомендації щодо облікової політики коледжу вказане положення не вважають обов'язковим при формуванні розпорядчого документу, воно визнається таким, відповідно до НП(С)БОДС 124 «Доходи». Тому, зважаючи на специфіку діяльності закладу, вважаємо за необхідне, висвітлити в обліковій політиці установи положення щодо порядку визнання доходів від необмінних операцій. Вказане положення пропонуємо висвітлити в наступній редакції: «Безоплатно отримані товари, роботи, послуги в натуральній формі установа визнає доходом та активом того звітного періоду, у якому вони були фактично отримані».

Зважаючи на специфіку діяльності установи та універсальність Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі для бюджетних установ, державних цільових фондів та Державної казначейської служби України, вважаємо за необхідне висвітлити застосовувані установою рахунки бухгалтерського обліку із визначеною аналітикою в додатку до облікової політики у вигляді Робочого плану рахунків. Оскільки затверджений План рахунків не має окремих синтетичних рахунків для обліку операцій з коштами

загального та спеціального фондів, а складання фінансової та бюджетної звітності установи передбачається саме у такому розрізі та із застосуванням кодів класифікації бюджету, вважаємо за необхідне ввести до існуючих субрахунків аналітику у розрізі кодів економічної класифікації та видів коштів.

Аналітичні ознаки об'єктів обліку відображають шляхом кодування аналітичного рахунку. Правила вказаного кодування пропонуємо визначити установі у Порядку відкриття аналітичних рахунків. Аналітичні рахунки доходів і витрат пропонуємо розроблювати наступним чином:

7511 – перші чотири знаки – код субрахунку;

75112 – п'ятий знак ідентифікує фонд (загальний фонд – 1, спеціальний фонд – 2);

751121 – шостий знак ідентифікує групу власних надходжень спеціального фонду (відповідає номеру групи);

7511211 – сьомий знак визначає підгрупу групи власних надходжень (відповідає номеру підгрупи);

75112112800 – 8-11 знаки ідентифікують КЕКВ, за яким проводять операцію.

Введення запропонованої аналітики дозволить установі більш точно відображати господарські операції в обліку та швидше групувати інформацію для формування фінансової та бюджетної звітності.

Перелік використовуваних установою субрахунків бухгалтерського обліку з уведеною аналітикою до них (Робочий план рахунків), а також Порядок відкриття аналітичних рахунків установа має надати в додатку до Положення про облікову політику. Упродовж року до Робочого плану рахунків можуть вноситися зміни. Така процедура оформлюється шляхом видання відповідних наказів керівником установи на підставі клопотання головного бухгалтера. При цьому, також необхідно забезпечити дотримання єдиних облікових правил з розпорядником бюджетних коштів вищого рівня. Також у додатку до Положення про облікову політику установи

доцільно висвітлити бухгалтерські проведення, що мають місце в обліку установи, відповідають єдиній методологічній основі, визначеній законодавством, та які відсутні в Типовій кореспонденції субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами. Приклад таких кореспонденцій наведено в таблиці 3.

Таблиця 3.7 – Приклад кореспонденції субрахунків бухгалтерського обліку Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція субрахунків	
		дебет	кредит
1.	Відображено витрати з поточного ремонту аудиторії на підставі акту виконаних робіт та кошторису з його поточного ремонту (КЕКВ 2240)	8013	6415

Аналогічно установа може оформлювати й інші операції, що мають місце в її діяльності, та не висвітлені законодавством. Зазначимо, що кореспонденція субрахунків має бути узгоджена з головним розпорядником бюджетних коштів та затверджена керівником установи.

Таким чином, ознайомлення з Положенням про облікову політику установи сприяло встановленню ряду недоліків вказаного внутрішнього документу. Зокрема, відсутність чіткої структури наказу, наявність ряду положень, невластивих для облікової політики, відсутність інформації щодо доходів і витрат установи, додатків, необхідних для деталізації інформації щодо порядку формування аналітичних рахунків, Робочого плану рахунків, кореспонденцій субрахунків, графіка документообігу. У зв'язку з виявленими недоліками в організації обліку установи нами запропоновано, зокрема: викласти облікову політику установи в новій редакції та зазначити в ній положення щодо доходів і витрат установи (порядок відображення в обліку витрат майбутніх періодів, підхід до визнання доходів від необмінних операцій і т.п.), доповнити її додатками щодо порядку формування аналітичних рахунків доходів і витрат та кореспонденцією субрахунків

обліку, що використовується закладом та не визначена нормативно-правовими актами.

Отже, перспективами подальшої оптимізації аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну є розробка методів оцінки співвідношень результативної та витратної ефективності освоєння коледжем обсягу виділених фінансових ресурсів, що використовуються в межах внутрішнього аналізу кошторисного фінансування.

Висновки до розділу 3

Під час розгляду третього розділу ми дійшли таких висновків:

1. Основним джерелом фінансування Дніпровського коледжу технологій та дизайну є державний бюджет та забезпечується коштами, отриманими із загального фонду та спеціального фондів бюджету.

Фінансування - це процес виділення коштів на видатки, яке в коледжі здійснюється на підставі затвердженого кошторису.

2. Розроблення кошторису бюджетної установи спрямоване на розв'язання двох основних завдань: визначення обсягу доходів і видатків, пов'язаних із діяльністю окремих структурних одиниць та підрозділів установи; забезпечення покриття видатків фінансовими ресурсами із різних джерел.

3. За проведеним аналізом структури і динаміки фінансування бюджетної установи за 2017 та 2019 роки можемо зробити наступні висновки:

- Загальний обсяг фінансування у звітному 2018 році порівняно з минулим 2017 роком збільшився на 4196534 грн. (126,3 %), що оцінюється позитивно, оскільки свідчить перш за все про збільшення обсягів фінансування коледжу;

- Сама структура фінансування за ці роки стабільна, зокрема у

минулому році кошти загального фонду становили 95,8%, а спеціального фонду 4,2 %, що приблизно дорівнює показникам звітнього року в розрізі як загального так і спеціального фондів, бо кошти загального фонду 2018 року становили 96%;

- Сумарно спеціальний фонд у звітному році порівняно з минулим збільшився на 136016 грн., що у відносному значенні рівне 20,3%;

- У структурі спеціального фонду зросла на 23,4% величина коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами і на 20,5 % величина коштів від надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності. Залишилася не змінною величина коштів надходження бюджетних коштів від реалізації майна;

- Зростання величини спеціального фонду на 136016 грн. спричинене збільшенням у його складі на 2533 грн. (123,4%) величини коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами, на 133483 грн. (120,4%) величини коштів від надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності.

4. За проведеним аналізом структури і динаміки фінансування бюджетної установи за 2018 та 2019 роки можемо зробити наступні висновки:

- Загальний обсяг фінансування у звітному 2019 році порівняно з минулим 2018 роком скоротився на 1895221 грн. (90,6 %), що оцінюється негативно, оскільки свідчить перш за все про зменшення обсягів фінансування коледжу.

- Сама структура фінансування більш менш стабільна, зокрема у минулому році кошти загального фонду становили 96%, а спеціального фонду 4,2 %, у звітному році ситуація майже не змінилася і кошти загального фонду у загальній сумі склали 94,7%, що на 1,3% менше минулого року.

Що стосується спеціального фонду він зменшився на 1,3%. Отже, загальну структуру фінансування можна вважати незмінною, принаймні її зміна не є суттєвою;

- Сумарно спеціальний фонд у звітному році порівняно з минулим збільшився на 161400 грн., що у відносному значенні рівне 20%;

- У структурі спеціального фонду зросла на 20% величина коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами, зросла на 20% величина коштів як надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності та зросла на 20% величина коштів, надходження бюджетних коштів від реалізації майна;

- Зростання величини спеціального фонду на 161400 грн. спричинене завищенням у його складі на 2667 грн. (120%) величини коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами, завищенням на 157652 грн. (120%) величини коштів як надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності та завищенням на 1381 грн. (120%) величини коштів, отриманих як надходження бюджетних коштів від реалізації.

5. Результати проведеного аналізу за період 2017-2019 років показали, що стан фінансування Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну зазнає як структурних, так і динамічних зрушень. Загальна сума всіх надходжень зростала на 14,4%, із них за загальним фондом надходження зросли на 13,1%, а за спеціальним збільшилася на 44,3%.

Беручи до уваги офіційний рівень інфляції в Україні (112,4% – 2016 р., 113,7% – 2017 р., 109,8% – 2018 р., 104,1% – 2019 р.), збільшення обсягу надходжень за загальним фондом є реальним підвищенням фінансування, адже достатньо покриває необхідні видатків з урахуванням зростання цін. Також, спостерігається позитивна динаміка збільшення надходжень за спеціальним фондом, що дає можливість покрити необхідні та додаткові видатки на утримання коледжу, бо платні послуги забезпечують коледж необхідними ресурсами для створення додаткових робочих місць та капітальних вкладень.

6. Виходячи з проведеного аналізу виконання ресурсів загального та спеціального фондів та даних бюджетної звітності за 2019 рік Дніпровського

державного коледжу технологій та дизайну можна зробити наступні висновки: касові та фактичні видатки за загальним фондом кошторису є рівними; коефіцієнт співвідношення касових і фактичних видатків спеціального фонду склав 1,13; обсяг фактичних видатків загального фонду на 1 працюючого склав 135215,43 грн.; обсяг фактичних видатків спеціального фонду на 1 працюючого склав 4579,35 грн.; коефіцієнт відношення видатків до доходів за спеціальним фондом склав 1,04.

Проведений аналіз свідчить про те що майже всі власні надходження були використані у звітному періоді.

7. Перспективами подальшої оптимізації аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну є розробка методів оцінки співвідношень результативної та витратної ефективності освоєння коледжем обсягу виділених фінансових ресурсів, що використовуються в межах внутрішнього аналізу кошторисного фінансування.

ВИСНОВКИ

В своїй роботі ми досягли мети магістерської роботи, яка полягала у дослідженні теоретичних основ та практичної методики оптимізації обліку і аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну з визначенням напрямків їх вдосконалення.

Опрацювали наукові праці та нормативно-правові акти, які характеризують досліджувану категорію, що дозволило здійснити наступні висновки:

Визначили мету та основні функції бюджетної установи. Зокрема, було встановлено, що на бюджетні установи усіх рівнів та сфер діяльності припадає найбільша частка бюджетних коштів. Відповідно до Бюджетного кодексу України, бюджетна установа - це орган, установа чи організація, визначена Конституцією України, а також установа чи організація, створена у встановленому порядку органами державної влади, органами влади чи органами місцевого самоврядування, яка повністю утримується за рахунок державного чи місцевих бюджетів.

Мета діяльності бюджетних установ не отримання вигоди від фінансової діяльності, а надання послуг а нематеріальні послуги на відміну від будь-якої готової продукції, не є носіями матеріальної субстанції та не оприбутковуються на склад. Об'єктами аналізу діяльності бюджетних установ є господарські засоби за складом і розміщенням, за джерелами їх формування і призначенням у процесі невиробничого споживання.

Кошторис є основним фінансовим документом, що складається бюджетними установами, в ньому показано суми асигнувань та порядок фінансування. Кошторисне фінансування - це така форма фінансування, при якій кошти надаються безповоротно та безвідплатно.

Бюджетні установи перебувають на повному фінансуванні з бюджету на основі фінансових планів - кошторисів. Бюджетний кошторис має такі дві складові – загальний фонд та спеціальний фонд. Разом з кошторисом

складаються план асигнувань загального фонду кошторису, план спеціального фонду за кожною виконуваною бюджетною програмою, штатний розпис установи. Установам виділяються асигнування лише за наявності затверджених кошторисів, планів асигнувань загального фонду, планів надання кредитів із загального фонду, планів спеціального фонду. Підставою для складання проектів кошторисів є відомості про граничні обсяги видатків та надання кредитів з бюджету загального фонду бюджету проекту відповідного бюджету на наступний бюджетний рік.

Для управління державним сектором потрібен: постійний потік інформації про державні доходи і бюджетні видатки установ; інформація про фактичні та касові видатки; інформація про потребу у коштах для здійснення основної діяльності бюджетної установи. Збір обробка та узагальнення інформації є однією з головних функцій бухгалтерського обліку бюджетних організацій. Подальший аналіз даної, порівняння отриманої інформації та прогнозування можливих шляхів покращення показників становлять суть її фінансового аналізу.

У другому розділі ми дійшли таких висновків:

Бухгалтерія – один з найважливіших підрозділів коледжу, який підпорядкований директору. Вона забезпечує чіткий контроль фінансових потоків, своєчасність платежів, вимірює фінансовий пульс коледжу.

Дані бухгалтерського обліку це:

- джерело інформації, без якої не може обійтися керівництво та працівники коледжу, постачальники та кредитори;
- важливий засіб контролю за результатами роботи коледжу;
- фінансовий центр управлінської системи, який допомагає під час прийому рішень.

В коледжі всі бухгалтерські документи, пов'язані з фінансово-господарською діяльністю (чеки, платіжні доручення, розрахунково-платіжні та платіжні відомості, документи на видання товарно-матеріальних цінностей тощо), підписує директор коледжу і головний бухгалтер. Згідно наказу

директора коледжу та затвердженої нотаріально картки підписів, заступник директора з навчальної роботи та заступник головного бухгалтера, мають право другого підпису в ризі відсутності директора та головного бухгалтера.

Основним джерелом інформації про діяльність Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну є звітність. Фінансова звітність характеризує фінансовий та майновий стан коледжу та відображає результати його діяльності.

Метою складання фінансових та бюджетних звітів є надання користувачам повної, правдивої та об'єктивної інформації про фінансовий та майновий стан коледжу, результати господарської діяльності та виконання кошторисів за звітній період.

Автоматизація обробки обліково-економічної інформації є вирішальним фактором підвищення оперативності, аналітичності та достовірності даних бухгалтерського обліку. Багато корпорацій розробляють і впроваджують в Україні пакети прикладних програм з комплексної автоматизації бухгалтерського обліку в бюджетних установах з виходом на баланс та інші форми звітності.

Під час розгляду третього розділу ми дійшли таких висновків:

За проведеним аналізом структури і динаміки фінансування бюджетної установи за 2017 та 2019 роки можемо зробити наступні висновки:

- Загальний обсяг фінансування у звітному 2018 році порівняно з минулим 2017 роком збільшився на 4196534 грн. (126,3 %), що оцінюється позитивно, оскільки свідчить перш за все про збільшення обсягів фінансування коледжу;

- Сама структура фінансування за ці роки стабільна, зокрема у минулому році кошти загального фонду становили 95,8%, а спеціального фонду 4,2 %, що приблизно дорівнює показникам звітнього року в розрізі як загального так і спеціального фондів, бо кошти загального фонду 2018 року становили 96%;

- Сумарно спеціальний фонд у звітному році порівняно з минулим

збільшився на 136016 грн., що у відносному значенні рівне 20,3%;

- У структурі спеціального фонду зросла на 23,4% величина коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами і на 20,5 % величина коштів від надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності. Залишилася не змінною величина коштів надходження бюджетних коштів від реалізації майна;

- Зростання величини спеціального фонду на 136016 грн. спричинене збільшенням у його складі на 2533 грн. (123,4%) величини коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами, на 133483 грн. (120,4%) величини коштів від надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності.

За проведенням аналізом структури і динаміки фінансування бюджетної установи за 2018 та 2019 роки можемо зробити наступні висновки:

- Загальний обсяг фінансування у звітному 2019 році порівняно з минулим 2018 роком скоротився на 1895221 грн. (90,6 %), що оцінюється негативно, оскільки свідчить перш за все про зменшення обсягів фінансування коледжу.

- Сама структура фінансування більш менш стабільна, зокрема у минулому році кошти загального фонду становили 96%, а спеціального фонду 4,2 %, у звітному році ситуація майже не змінилася і кошти загального фонду у загальній сумі склали 94,7%, що на 1,3% менше минулого року.

Що стосується спеціального фонду він зменшився на 1,3%. Отже, загальну структуру фінансування можна вважати незмінною, принаймні її зміна не є суттєвою;

- Сумарно спеціальний фонд у звітному році порівняно з минулим збільшився на 161400 грн., що у відносному значенні рівне 20%;

- У структурі спеціального фонду зросла на 20% величина коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами, зросла на 20% величина коштів як надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності та зросла на 20% величина коштів,

надходження бюджетних коштів від реалізації майна;

- Зростання величини спеціального фонду на 161400 грн. спричинене завищенням у його складі на 2667 грн. (120%) величини коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами, завищенням на 157652 грн. (120%) величини коштів як надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності та завищенням на 1381 грн. (120%) величини коштів, отриманих як надходження бюджетних коштів від реалізації.

Результати проведеного аналізу за період 2017-2019 років показали, що стан фінансування Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну зазнає як структурних, так і динамічних зрушень.

Загальна сума всіх надходжень зростала на 14,4%, із них за загальним фондом надходження зросли на 13,1%, а за спеціальним збільшилася на 44,3%. Беручи до уваги офіційний рівень інфляції в Україні (112,4% – 2016 р., 113,7% – 2017 р., 109,8% – 2018 р., 104,1% – 2019 р.), збільшення обсягу надходжень за загальним фондом є реальним підвищенням фінансування, адже достатньо покриває необхідні видатків з урахуванням зростання цін. Також, спостерігається позитивна динаміка збільшення надходжень за спеціальним фондом, що дає можливість покрити необхідні та додаткові видатки на утримання коледжу, бо платні послуги забезпечують коледж необхідними ресурсами для створення додаткових робочих місць та капітальних вкладень.

Виходячи з проведеного аналізу виконання ресурсів загального та спеціального фондів та даних бюджетної звітності за 2019 рік Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну можна зробити наступні висновки:

– касові та фактичні видатки за загальним фондом кошторису є рівними;

– коефіцієнт співвідношення касових і фактичних видатків спеціального фонду склав 1,13;

- обсяг фактичних видатків загального фонду на 1 працюючого склав 135215,43 грн.;
- обсяг фактичних видатків спеціального фонду на 1 працюючого склав 4579,35 грн.;
- коефіцієнт відношення видатків до доходів за спеціальним фондом склав 1,04.

Проведений аналіз свідчить про те що майже всі власні надходження були використані у звітному періоді.

Перспективами подальшої оптимізації аналізу результатів діяльності Дніпровського державного коледжу технологій та дизайну є розробка методів оцінки співвідношень результативної та витратної ефективності освоєння коледжем обсягу виділених фінансових ресурсів, що використовуються в межах внутрішнього аналізу кошторисного фінансування.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Адамик О.В. Доходи бюджетних установ за методом нарахування в умовах уніфікації облікових систем державного сектора економіки // Вісник Національного університету „Львівська політехніка „Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Львів: НУ „Львівська політехніка, 2012. – № 721 – 323 с. – С. 42-48.
2. Адамик О.В. Доходи суб'єктів державного сектора: економічна сутність, вітчизняна та міжнародна інтерпретація // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – №1. – С. 29-36.
3. Василик О. Д. Державні фінанси України: навч. посібник / О. Д. Василик, К.В. Павлюк. – К.: Вища школа, 2007. –383 с.
4. Атамас П. Й. Основи обліку в бюджетних установах. – К.: Центр навчальної літератури, 2009 р. – 288 с.
5. Базилевич В.Д. Посилення ролі фінансів у трансформаційній економіці / В.Д. Базилевич // Фінанси України. – 2012. – № 5. – С. 5–10.
6. Боголіб Т. Управління фінансами / Т. Боголіб // Фінанси України. – 2003. – № 9. – С. 26–31.
7. Болюх М. Аналіз фінансово-господарської діяльності бюджетних установ: навчальний посібник / М. Болюх, А. Заросило. – К.: КНЕУ, 2008. – 344 с.
8. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
9. Бюджетні установи: бухгалтерський облік, національні стандарти, оподаткування та звітність : навч. посіб. / В. І. Лемішовський, А. М. Дідик, Р. Л. Хом'як, В. І. Гаращенко, В. І. Воськало; ред.: В. І. Лемішовський; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Ін-т економіки і менеджменту, Аудитор. фірма "Захід. аудитор. група". - Львів: Растр-7, 2016. - 1023 с.
10. Василик О.Д. Теорія фінансів: [підручник] / О.Д. Василик ; КНУ ім.

Т.Г. Шевченка; 4-те вид., доп. – К. : Ніос, 2003. – 416 с.

11. Воробйов Ю. М., Когут І. А. Формування фінансової стійкості місцевих бюджетів в умовах підвищення самостійності регіонів : монографія. Мелітополь : ММД, 2012. 249 с.

12. Дейнека О. Система показників ефективності функціонування суб'єктів державного сектора економіки / О. Дейнека // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми, 2009. – Вип. 25. – С. 268–274.

13. Дем'янишин В. Бюджетне фінансування та його особливості в сучасних умовах / В. Дем'янишин // Світ фінансів. – 2007. – Випуск 2(11). – С. 34–48

14. Демченко О. В. Фінанове оздоровлення сільськогосподарських підприємств / О. В. Демченко // Інноваційна економіка. – 2013. – № 2. – С. 289–298

15. Дудчик В.В. Перевірка правильності складання кошторису бюджетної установи: методика і завдання // Фінансовий контроль. Дудчик В.В., Фірстенко В.В. – 2007. – № 1. – С. 58-63

16. Економічний аналіз : навч. посібн. для студ. вищих навч. закладів спеціальності 7.050.106 «Облік і аудит» / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП «Рута», 2003. – 680 с

17. Ермакова Е.А. Государственные финансы в финансовой системе России / Е.А. Ермакова // Финансы и кредит. – 2014. – № 3. – С. 32–41.

18. Есманов, О. М. Реформування системи державно- го фінансового контролю в Україні [Текст] / О. М. Есманов // Бізнес Інформ. – 2012. – № 12. – С. 32–34

19. Єпіфанов А. О. Бюджет України [Текст] : монографія : у 2 кн. / А. О. Єпіфанов, І. І. Д'яконова, І. В. Сало. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ». Книга друга : Виконання бюджету. – 2010. – 187 с.

20. Єфіменко, Т. І. Модернізація фінансової системи України в процесі

євроінтеграції. Т. 2 [Текст] / Т. І. Єфіменко, С. С. Гасанов, П. М. Леоненко та ін.; за ред. О. В. Шлапака, Т. І. Єфіменко. – К.: ДННУ «Акад. фін. управління», 2014. – 784 с.

21. Ждан В.І. Теорія бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] / Ждан В.І., Хаустова Є.Б., Колос І.В., Бондаренко О.С. – Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 384 с. – Режим доступу:

22. Жидяк О. Р. Фінансовий стан та вдосконалення контролю за фінансовими показниками аграрного підприємства / О. Р. Жидяк // Вісник Таврійського державного аграрного університету. – 2011. – № 10. – С. 138–142.

23. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К. : Знання, 2007. – 1072 с.

24. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року № 996- XIV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

25. Зуб М. Особливості аналізу фінансової стійкості та ліквідності бюджетних установ / М. Зуб // Управління розвитком. – 2014. – № 4. – С. 64–67.

26. Ілляшенко К. В. Методичні засади ефективного управління фінансовими ресурсами на стадії виконання бюджетів / К. В. Ілляшенко, Т. О. Ілляшенко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2012. – № 4 (55). – С. 257–262.

27. Канева Т.В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах. – К.: КНТЕУ, 2006 - 244 с

28. Коваленко О. Роль бюджетування в антикризовому управлінні підприємством / О. Коваленко // Вісник Хмельницького національного університету : зб. наук. праць. – 2009. – Т. 1, № 3. – С. 110-114

29. Коваль О.В. Бухгалтерський облік основних засобів у бюджетних установах відповідно НП(С)БОДС 121 — Основні засоби / О.В. Коваль, Л.О. Колісник // Матеріали XIX Міжнародної науково-практичної Інтернет

конференції — Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації: Зб. наук. праць. — Переяслав-Хмельницький, 2016. — Вип. 19. — С. 87-92.

30. Левицька С. Окремі питання реформування бюджетного обліку: стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі / С. Левицька // Все про бухгалтерський облік : проф. бух. газета. — Київ, 2008. — № 6. — С. 34–38.

31. Левицька С. Облік та аналіз діяльності бюджетних установ: монографія / С. Левицька; Укр. — Рівне: 2004. — 233 с.

32. Лісовець В.Т. Мистецтво прийняття управлінських рішень: навч. посібник/ В.Т. Лісовець, С.Ю. Монке/ Уманська державна аграрна академія. — Умань, 2001. — 76 с

33. Ловінська, Л. Г. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі за економічним змістом у контексті запровадження нового плану рахунків. / Л. Г. Ловінська // Фінанси України. — 2016. — № 1. — С. 99-115.

34. Ловінська, Л. Г. Реформування бухгалтерського обліку в державному секторі відповідно до міжнародних стандартів. Т. 1 [Текст] / Л. Г. Ловінська, Н. І. Сушко, С. В. Свірко та ін.; за ред. Л. Г. Ловінської. — К.: ДННУ «Акад. фін. управління», 2013. — 568 с

35. Лучко М.Р. Контроль у державному секторі економіки: навч. посіб / М. Р. Лучко, Н. М. Зорій, Н. М. Хорунжак. — Тернопіль: ТНЕУ, 2015. — 287 с.

36. Лютий І.О. Новітні тенденції розвитку фінансової системи держави / І.О. Лютий // Фінанси України. — 2015. — № 5. — С. 24–30.

37. Максимова В.Ф., Пеліпадченко Р.О. Концептуальні засади розвитку системи бухгалтерського обліку в бюджетних установах / В.Ф.Максімова// Економічний простір. — 2008. — №16. — с.33-40.

38. Матросова В.О. Проблеми фінансування бюджетних організацій на основі кошторис / В.О.Матросова // Науковий вісник Херсонського державного університету. — 2013. - №2. — С.92-95

39. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору : Наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 р. № 11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=407392&cat_id=40731.

40. Міновська М.В. Аспекти бюджетування : переваги та недоліки, успіхи та помилки / М.В. Міновська, Ю.О. Виноградова // Вісник Донецького національного технічного університету : зб. наук. праць. – 2007. – № 3 (3). – С. 50-57.

41. Мішина С. В. Аналіз у галузях виробництва та послуг: навч. посібн. / С. В. Мішина, О. Ю. Мішин. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 240 с

42. Н. Г. Пігуль, О. В. Люта. Особливості реалізації фінансового механізму бюджетних установ [Електронний ресурс]: Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи НБУ». – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vamsu_econ/2010_2/Pig_Lut.htm

43. Н. М. Ткачук, О. В. Кравчук. Фінансування бюджетних установ: теоретична сутність, форми і методи. / Н. М. Ткачук, В. О Кравчук // Наука й економіка. – 2010. – № 2(18). – 99–105.

44. Назарова К. Аналіз діяльності бюджетних установ: навч. посіб. / К. Назарова, Т. Кумченко; За заг. ред. Г. Кравченко; Київ. нац. торг.-екон. унт. – К.: КНТЕУ, 2006. – 208 с.

45. Наказ Міністерства фінансів України — Про затвердження Змін до Порядку складання фінансової, бюджетної та іншої звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, затвердженим наказом Мінфіну від 24.01.12 р. № 44.Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0149-6>

46. Напрямки удосконалення державного фінансового контролю в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/17_AND_2010/Economics/6882doc.htm

47. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в

державному секторі 102 «Консолідована фінансова звітність» [Текст]. – Затверджене наказом Міністерства фінансів від 24.12.10 р. № 1629, 2016. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

48. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://treasury.gov.ua/main/uk/publish/category?cat_id=215075&page=0\(1\)](http://treasury.gov.ua/main/uk/publish/category?cat_id=215075&page=0(1)).

49. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» (Форми N 1-дс, 2-дс, 3-дс, 4-дс). Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11>

50. Нечипорук Н. Спеціальний фонд бюджетних установ: планування і формування / Н.Нечипорук // Економічний аналіз. – 2010. - №6. – С.131-134

51. Овчарова Н.В. Проблеми та перспективи фінансового забезпечення бюджетних установ / Н.В. Овчарова // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 7. – С. 230–237

52. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. – Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/92710;jsessionid>

53. Павелко А. В., Чугунов І. Я. Бюджетна політика економічного розвитку. Вісн. Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. 2015. № 2. С. 64–73.

54. Паршина О. А. Стратегічне управління фінансовими ресурсами підприємства / О. А. Паршина // Економіка промисловості. – 2010. – № 3. – С. 188–193.

55. Пасічник Ю.З. Бюджетна система України : [навч. посіб.] / Ю.В. Пасічник. – К. : Знання-Прес, 2006. – 607 с.

56. Пігуль Н. Г. Особливості реалізації фінансового механізму бюджетних установ / Н. Г. Пігуль, О. В. Люта // Вісник Академії митної служби України. Сер.: Економіка. - 2010. - № 2. - С. 94-102.

57. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі [Текст]. – Затверджений наказом Міністерства фінансів

від 31.12.13 р. № 1203, 2013. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

58. Полозюк К. О., Лукашова І. О. Організація управлінського обліку в бюджетних установах [Електронний ресурс] : Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2010/Economics/66896.doc.htm

59. Подольська В.О. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. / В.О. Подольська, О.В. Яріш – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с

60. Порядок подання фінансової звітності : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF>.

61. Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ [затверджений наказом Міністерства фінансів від 28.02.2002 № 228] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/228-2002->

62. Приходько Н. В. Актуальні проблеми управління фінансами бюджетних установ /Н. В. Приходько, Р. В. Руденко // Збірник наукових праць «Економіка та управління підприємствами». – 2011. – №6. – С. 108-113.

63. Про державний бюджет України на 2016 рік [Електронний ресурс]: Закон України від 25 грудня 2015 р. № 928-VIII. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/928-19>.

64. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики [Електронний ресурс]: Закон України від 01.07.2010 №2411-VI - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>.

65. Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі [Текст]. – Наказ Міністерства фінансів від 29.12.15 р. № 1219, 2015. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0085-16>

66. Про стратегію розвитку системи управління державними фінансами

[Електронний ресурс]: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 серпня 2013 р. № 774-р. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/774-2013->

67. Проблеми складання кошторису бюджетних установ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/budget/4534-problemiskladannyakoshtorisubyudzhethnikh>.

68. Прохорова В.В. Бюджетування як прогресивна технологія фінансового планування та оперативного контролінгу / В.В. Прохорова, О.О. Таранець. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.confcontact.com/>.

69. Рак Г. В. Напрями вдосконалення контролю за фінансовими ресурсами бюджетних установ / Г. В. Рак // Європейські перспективи. – 2013. – № 10. – С. 197–203

70. Савчук Н.В. Проблеми фінансового забезпечення соціальної сфери України та шляхи їх вирішення / Н.В. Савчук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – № 1. – С. 381–384.

71. Сазонова С. В. Управління фінансами бюджетних установ в сучасних умовах господарювання / С. В. Сазонова, В. М. Гельман // Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 23- 25 травня 2013 року «Наука і життя: сучасні тенденції, інтеграція у світову наукову думку». – М. Київ, Ч.1. – 2013. – С. 60–62.

72. Сафонов Ю. М. Концептуальні аспекти управління фінансовими ресурсами установи соціального спрямування / Ю. М. Сафонов, М. М. Патинська // Ефективна економіка. – 2015. – № 10. – С. 1–7.

73. Свірко С.В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: методологія та організація / С.В. Свірко. – К. : КНЕУ, 2013. – 243 с.

74. Свірко С. В. Бухгалтерський облік і контроль у контексті Бюджетного кодексу України : навч. посіб. / С. В. Свірко, І. О. Кондратюк, С. В. Дорошенко, Н. М. Старченко. – Київ : Акад. фін. управління”, 2012. – 940 с.

75. Свирко С. В. Современные тенденции развития бюджетного учета

в Украине /С. В. Свирко // Международный бухгалтерський учет. – Москва : Финансы и статистика, 2014. – № 21 (315). – С. 53–66.

76. Семеренська А. Особливості аналізу фінансово-господарської діяльності бюджетної організації / А. Семеренська // Управління розвитком. – 2013. – № 11. – С. 19–21.

77. Словник бюджетної термінології [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.hohlopedia.org.ua>.

78. Сомов В.Ф. Бизнес-план как инструмент оценки предпринимательской деятельности (бизнеса) / В.Ф. Сомов // Стратегія розвитку України : наук. журнал. – 2003. – № 31. – С. 367-374

79. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007–2015 роки [Текст]. – Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 16.01.07 р. № 34, 2007. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/34-2007-%D0%BF>

80. Стратегія модернізації системи управління державними фінансами [Текст]. – Затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.08.13 р. № 774-р., 2013. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/774-2013-%D1%80>

81. Сушко Н. Сучасний стан бухгалтерського обліку у державному секторі та перспективи його реформування / Н. І. Сушко // Все про бухгалтерський облік : проф. бух. газета. – Київ, 2007. – № 11. – С. 25–31.

82. Сушко Н. І. Модель казначейського обслуговування державного бюджету України в умовах застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку [Текст]: наук.-практ. конф. / Н. І. Сушко; відп. ред. І. Я. Чугунов. – Фінансова політика у системі соціально-економічного розвитку України. – К.: Київ Нац. торг.- екон. ун-т, 2013. – 240 с. – С. 117–120.

83. Сушко Н. І. Облік фінансових інвестицій у бюджетних установах / Н. І. Сушко // Баланс-бюджет. – 2016. – № 17 (585). – С. 15-20.

84. Ткаченко І. Т. Звітність бюджетних установ: навч. посібн. / І. Т.Ткаченко. – К.: КНЕУ, 2007. – 548 с.

85. Ткачук Н.М. Фінансування бюджетних установ: теоретична сутність, форми і методи / Н.М. Ткачук // Наука й економіка. – 2015. – № 2. – С. 99–106.

86. Федів Р.Є. Реформування обліку фінансових результатів діяльності бюджетних установ / Р.Є. Федів // Збірник наукових праць ЧДТУ. – Вип. 21. – С. 112–116.

87. Фещенко Л. В. Оцінка фінансової стійкості місцевих бюджетів. Зовнішня торгівля: право, економіка, фінанси. 2013. № 2. С.143–146.

88. Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрями : [монографія] / В. Федосов, В. Опарін, С. Львовчкін ; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. – К. : КНЕУ, 2012. – 387 с

89. Фінансова система України: [навч. посіб.] / М.І. Карлін. – К. : Знання, 2014. – 324 с.

90. Фрич Р.М. Ознаки бюджетних установ як суб'єктів фінансового права / Р.М. Фрич // Держава та регіони. Серія «Право та державне управління». – 2012. – № 2. – С. 115–119.

91. Фрич Р.М. Ознаки бюджетних установ як суб'єктів фінансового права / Р.М. Фрич // Держава та регіони. Серія «Право та державне управління». – 2012. – № 2. – С. 115–119.

92. Харко А.Ю. Бюджетування у процесі управління фінансовою діяльністю підприємства / А.Ю. Харко // Фінанси України : журнал. – 2001. – № 9. – С. 82-91

93. Хліпальська В. Бюджетне планування запасів і витрат з їх придбання і зберігання / В. Хліпальська // Бухгалтерський облік і аудит : наук. журнал. – 2004. – № 3. – С. 18-22.

94. Чередниченко Т. Аналіз фінансово-господарської діяльності бюджетних установ : Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.04 / Т. Чередніченко; Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2003. – 18 с.

95. Шара Є. Ю. Звітність бюджетних установ: навч. посіб. / Є. Ю.Шара. – К.: ЦУЛ, 2014. – 360 с.

96. Шевчук В.О. Державні фінанси зарубіжних країн / В.О. Шевчук // Фінанси України. – 2015. – № 2. – С. 3–13.
97. Шитко О.П. Фінансова система: підходи до визначення та кількісної оцінки / О.П. Шитко // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 4. – С. 66–75.
98. Шокіна Ю.О. Особливості реалізації фінансового механізму бюджетних установ / Ю.О. Шокіна // Управління розвитком. – 2012. – № 3. – С. 120–124.
99. Штимер Л. До питання фінансового аналізу діяльності установ державного сектору економіки / Л. Штимер // Економічний форум. – 2016. – № 2. – С. 329–338.
100. Юрій С.І. Бюджетна система. Вишкіл студії: Навч. посіб. / Юрій С.І., Кириленко О.П. – Тернопіль: Економічна думка, 2010. – 424 с.
101. Яришко О. В. Фінансовий аналіз діяльності бюджетних організацій / О. В. Яришко, Є. Ю. Ткаченко // Вісник Запорізького національного університету. – 2008. – № 1 (3). – С. 174-180.
102. Ярощук О. В. Особливості застосування стандартних фінансових критеріїв оцінки ефективності інвестиційних проектів / Олексій Вікторович Ярощук // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2010. – Випуск 7. – С. 219-223.
103. Ярощук О. В. Ризик-менеджмент в управлінні капіталом підприємства / О. В. Ярощук // Економічний аналіз: збірник наукових праць кафедри економічного аналізу і статистики ТНЕУ. – Тернопіль, Економічна думка, 2012. – Випуск 11. – Частина 1. – С. 460-466.
104. Ярощук О. Управління ризиками діяльності як ключовий елемент управління вартістю капіталу підприємства [Текст] / Олексій Ярощук // Обліково-аналітичне та правове забезпечення інституційних секторів

економіки України в умовах євроінтеграції та інноваційного розвитку: збірник наукових праць всеукр. наук.-практ. конф. (30 березня 2017 р., м. Тернопіль). Тернопіль: Крок, 2017. - С. 175-177.

105. Про затвердження типових форм меморіальних ордерів, інших облікових реєстрів суб'єктів державного сектору та порядку їх складання [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1416-17#Text>

106. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 р. № 88. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

107. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку заповнення форм фінансової звітності в державному секторі та Змін до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» № 307 від 28.02.2017 р. [Електронний ресурс] <https://buhgalter.com.ua/zakonodavstvo/natsstandarti-buhobliku-v-derzhavnomu-sektori/poryadok-zapovnennya-formfinansovoyi-zvitnosti-v-derzhavnomu-sektori/>

108. Рижа Т.В. Управління фінансово-господарською діяльністю вищих навчальних закладів: зарубіжний досвід. Вісник Хмельницького національного університету. 2015. № 4. Т. 1. С. 39–42.

109. Дробот Н.М. Напрями удосконалення фінансового забезпечення вищих навчальних закладів в Україні. Інтернаука. Серія «Економічні науки». 2017. № 3 (3). С. 91–96.

110. Різник Н.М., Бачинська О.М. Фінансування вищої освіти в Україні: реалії та перспективи. Економіка. Управління. Інновації. 2013. №1. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2013_1_51.pdf.

111. Індеси споживчих цін / Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

112. Дніпровський державний коледж технологій та дизайну www.dktd.dp.ua